

Dokumentin sisältö

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2020

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset
- 3 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
  - 3.1 Innovaatio- ja kehitystoiminta
  - 3.2 Tulevaisuuden koulutusosaaminen
  - 3.3 Matkailupotentiaali ja kuntamarkkinointi
  - 3.4 Taide, liikunta ja aktiviteetit (Kulttuuri, liikunta ja nuoriso)
  - 3.5 Myönteinen yhteisöllisyys
  - 3.6 Asukkaiden hyvinvointi
  - 3.7 Kestävä kehitys
  - 3.8 Tasapainoinen talous
  - 3.9 Ketterä, yhteisökykyinen hallintamalli
  - 3.10 Toimivat, terveet työyhteisöt
- 4 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2020

- 5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- 6 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

- 7 Suunnitelman laatijat
- 8 Suunnitelman hyväksyminen

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2020

Terveydenhuoltolain 11 §:n mukaan kunnan on päätöksenteon ja ratkaisujen valmistelussa arvioitava ja otettava huomioon tehtävien päätösten ja ratkaisujen vaikutukset väestön terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Lisäksi lain 12 § edellyttää, että kunnan on seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus.

Kankaanpään kaupunginvaltuusto on hyväksynyt "Kankaanpää 2025" -kaupunkistrategian 6.3.2017 pitämässään kokouksessa ja kaupunginstrategian mukaan "Äly, taide ja hyvinvointi asuvat meillä". Kuntalaisten hyvinvointi on nostettu keskeiseksi painopistealueeksi siten myös strategiassa, ja strategiassa on määritelty myös tarkemmin asukkaisen hyvinvoinnin tavoitteet, joihin hyvinvointikertomuksenkin tulee pohjautua.

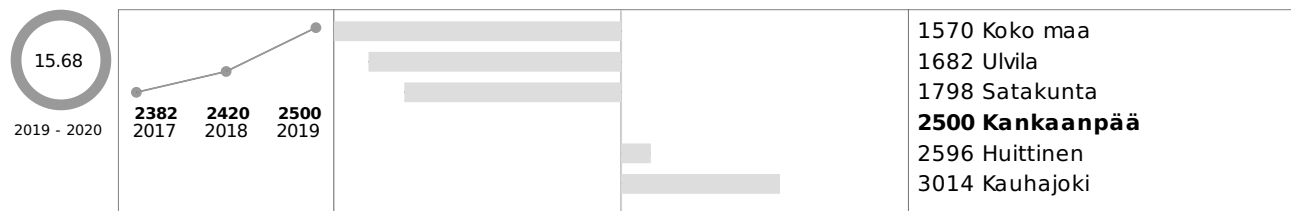
Hyvinvointiryhmä on tarkastellut hyvinvointi-indikaattoreista saatavaa tietoa sekä niiden perusteella ja muun olemassa olevan tiedon perusteella laatinut tämän vuoden 2020 kertomuksen. Indikaattorit ja vertailukunnat ovat samat kuin laajemmassa, koko valtuustokauden käsittävässä kertomuksessakin.

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

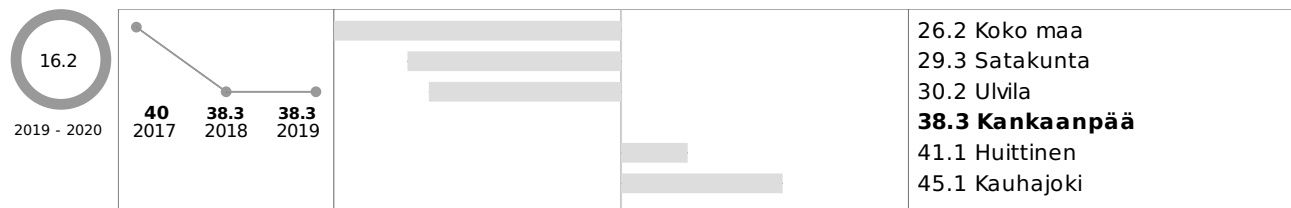
TALOUS JA ELINVOIMA

Tulot

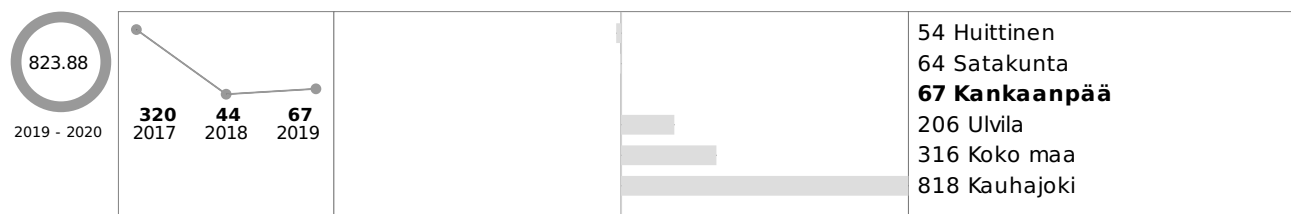
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

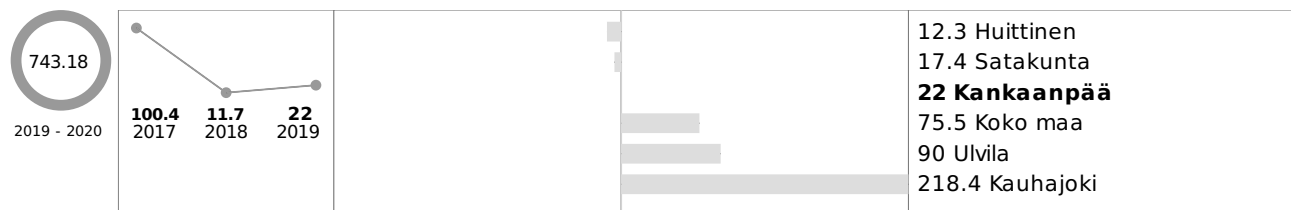
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

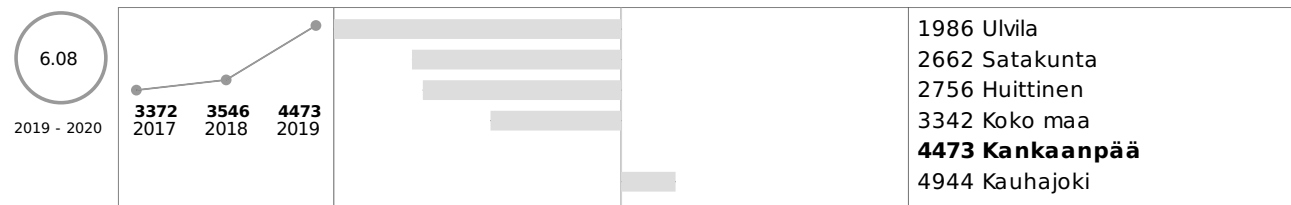
Vuosikate, euroa / asukas

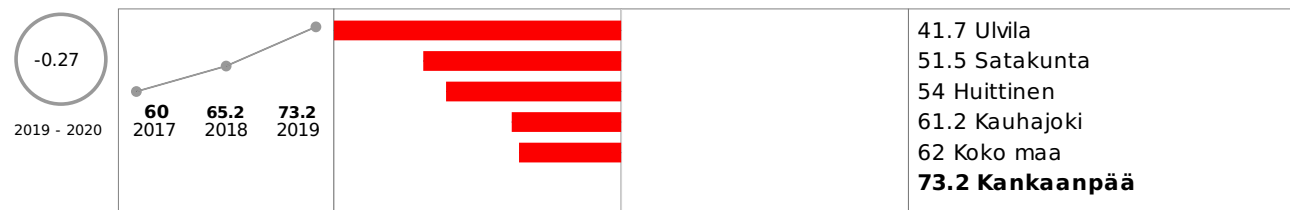
Vuosikate, % poistoista

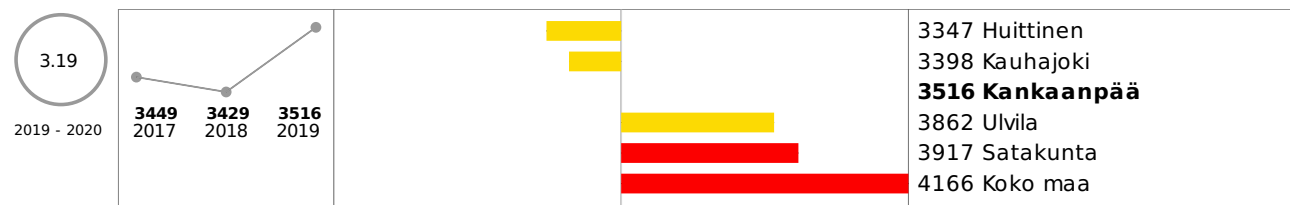
Lainakanta, euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

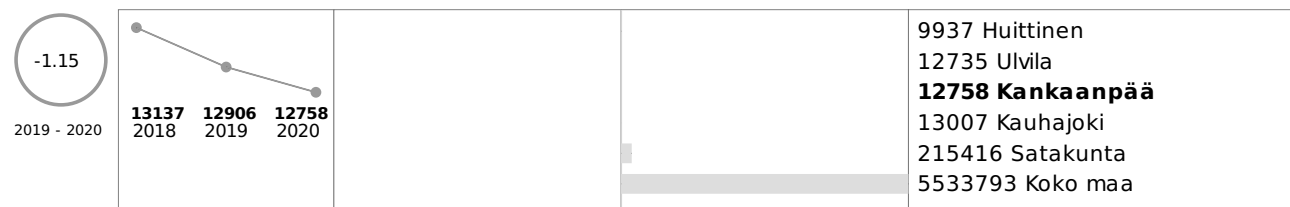

Verotulot, euroa / asukas

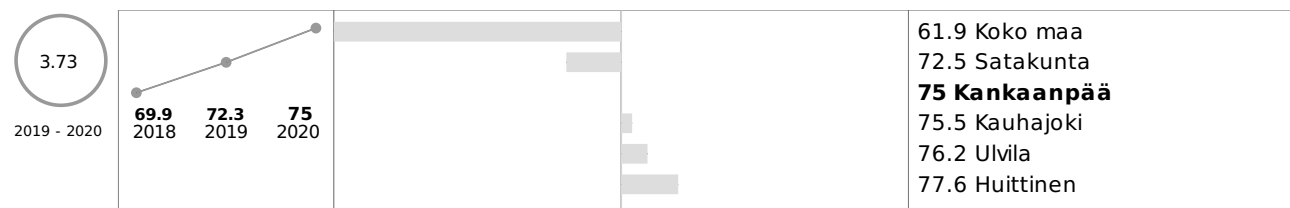

Väestö

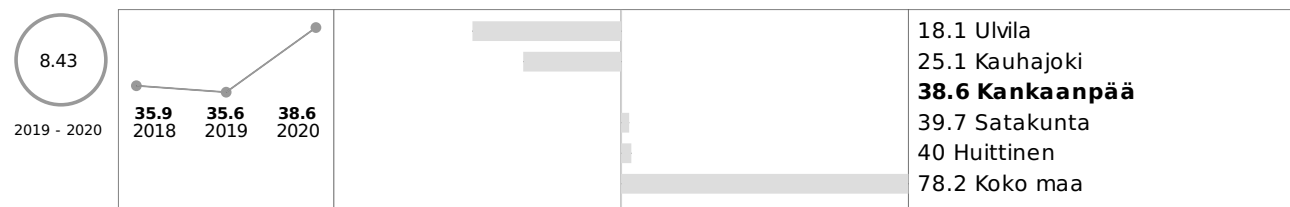
Väestö 31.12.

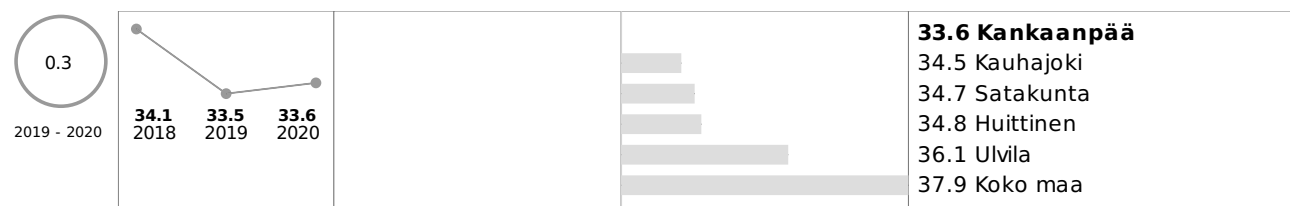
Huoltosuhte, demografinen

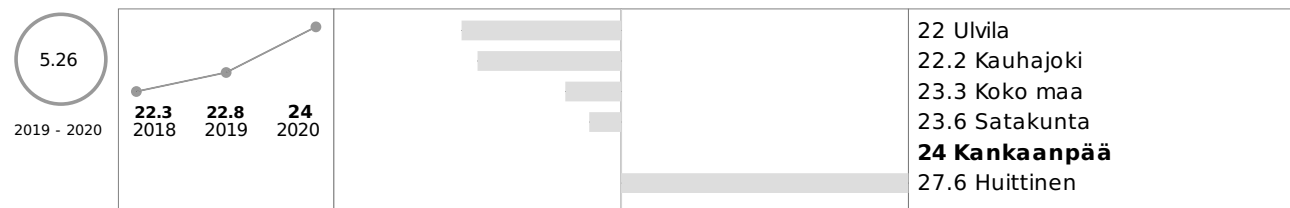
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

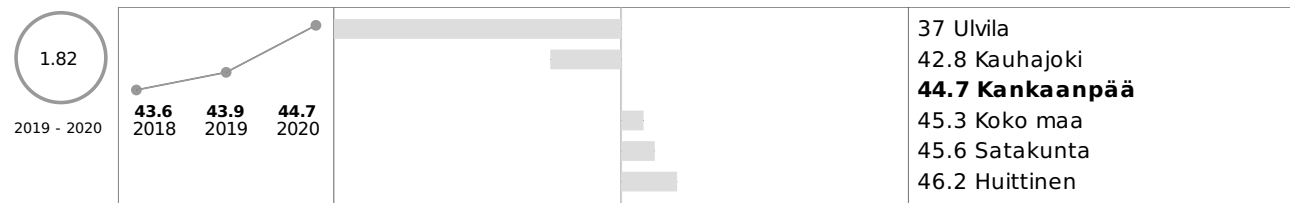
Lapsiperheet, % perheistä

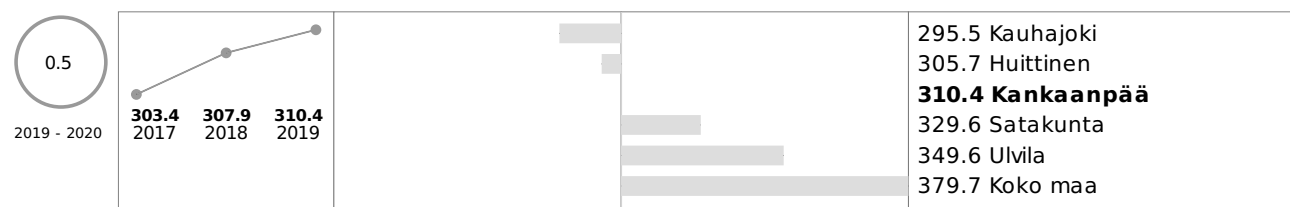
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

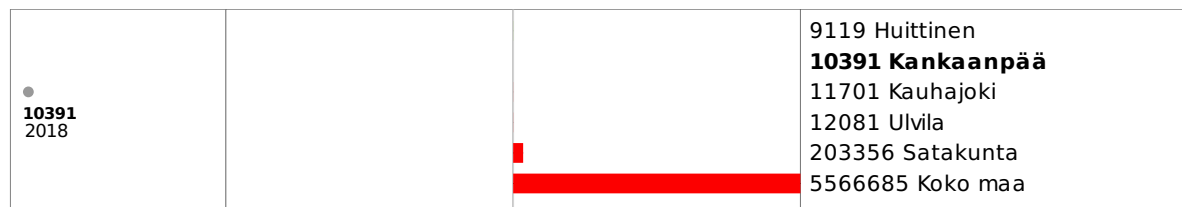
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

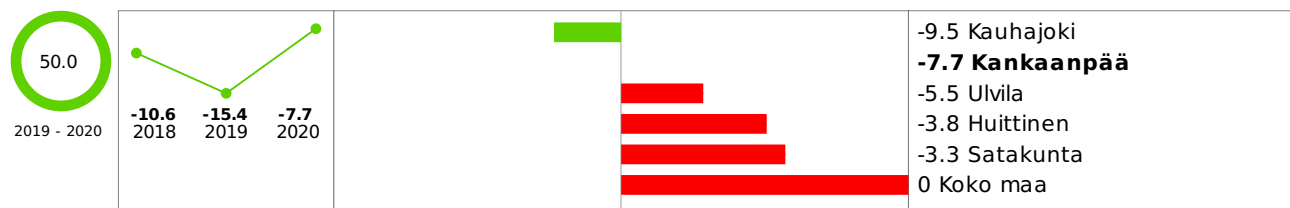
Koulutustasomittain

Väestöennuste 2030

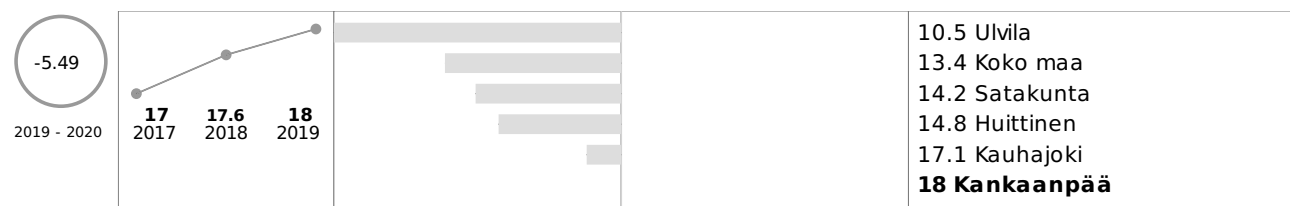

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

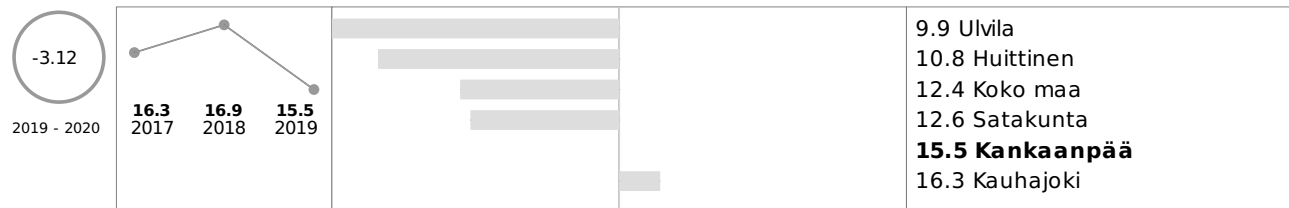

Elinvoima

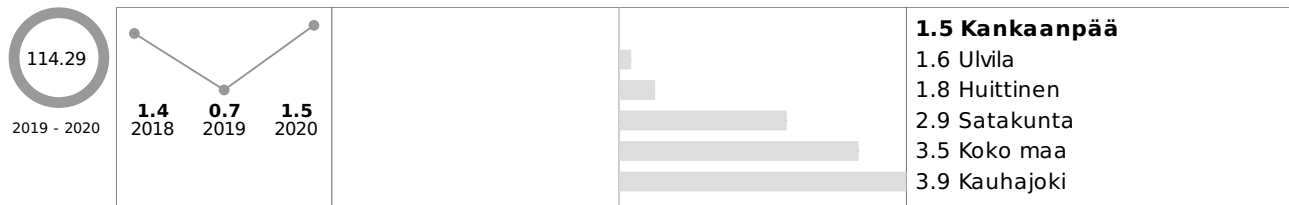
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

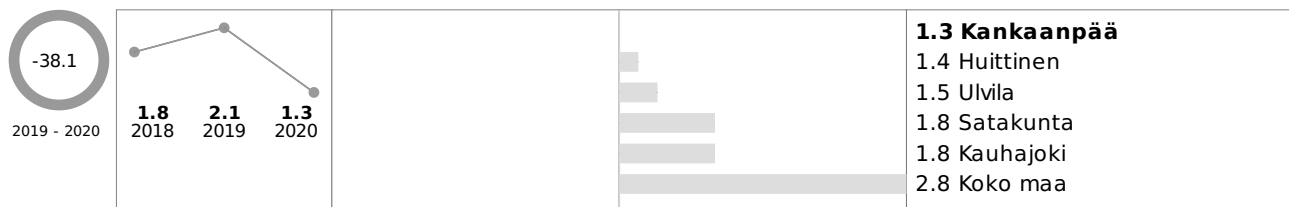
Lasten pienituloisuusaste

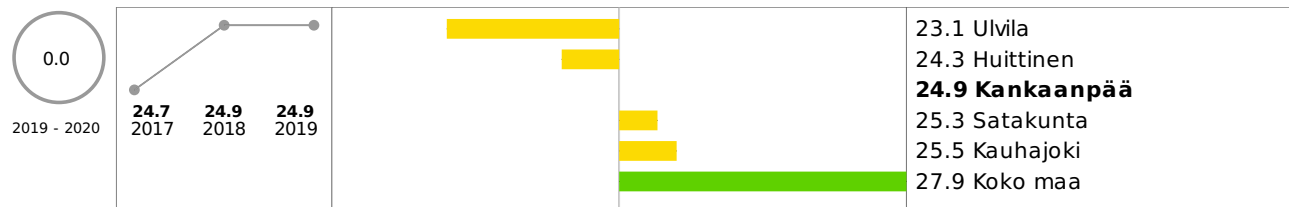
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Työlliset, % väestöstä (vuosi 2018 ennakkotieto)

TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

Talous

Vuoden 2020 tilinpäätöksessä kokonaisuutena yhteenlaskettu käyttötalouden nettomeno eli toimintakate alittui 1,80 milj. euroa toteutumaprosentin ollessa 97,4 %. Verotuloarvio alittui 1,06 milj. euroa toteutumaprosentin ollessa 97,4 % ja valtionosuustuloarvio ylittyi 2,70 milj. euroa toteutumaprosentin ollessa 109,3 %. Korkomenoarvio alittui 0,06 milj. euroa.

Vuosikate oli + 6,75 milj. euroa ja poistot - 3,70 milj. euroa. Tilikauden tulokseksi muodostui + 3,05 milj. euroa ja tilikauden ylijäämäksi + 3,05 milj. euroa. Edellisten tilikausien yhteenlasketut alijäämät ovat yhteensä - 3,63 milj. euroa. Näin ollen yhteenlaskettu alijäämä taseessa on tilivuoden 2020 lopussa - 0,57 milj. euroa. Vuoden 2021 alusta Honkajoen kunta liittyi Kankaanpäähän. Honkajoen vuoden 2020 tilinpäätöksessä jäi katettavaa alijäämää - 1,52 milj. euroa. Alijäämää on siis katettavana yhteensä - 2,09 milj. euroa.

Talouden tunnusluvut ovat huolestuttavia. Tuloveroprosentti on korkea (21,75 vuoden 2020 alusta lukien), omavaraisuusaste alhainen (18,9 %), suhteellinen velkaantuneisuus korkea (79,0 %) ja lainamäärä korkea (6.174 €/as). Vuoden 2019 lopussa laadittu ja taloussuunnitelmaan sisältyvä talouden sopeuttamisohjelman täytäntöönpano on vielä osittain kesken ja tasapainottamistoimia tullaan tarvitsemaan yhä tulevina vuosina.

Väestö

Kankaanpään asukasluvu on 11.166 (31.12.2020). Väkiluvun muutos oli edellisestä vuodesta - 1,2 % eli asukasluvu alentui 135:llä.

Merkittävin väestörakenteen muutos Suomessa ja koko Euroopassa on väestörakenteen vanheneminen. Eläkeikäisten osuus väestöstä kasvaa voimakkaasti samaan aikaan kun työikäinen väestö vähenee. Lasten ja nuorten osuudet pienenevät ja syntyvyys laskee. Kuntakohtaisessa väestötarkastelussa kokonaisuutensa muutoksen lisäksi olennaista on väestön ikärakenne. Tämä vaikuttaa merkittävästi palvelujen kysyntään ja tarpeeseen. Vuodelle 2027 Tilastokeskuksen laatiman väestöennusteen mukaan Kankaanpään väkiluku edelleen alenee yli 600:lla ja huoltosuhte kasvaa yli 15 %-yksiköllä. Eliniän kasvaessa yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa lukumääräisesti ja etenkin suhteellisesti. Suurin väestön vähenemä on 15 - 64-vuotiaiden ryhmässä. Tämä heijastuu suoraan huoltosuhteeseen, jonka ennustetaan nousevan yli 80 %:n.

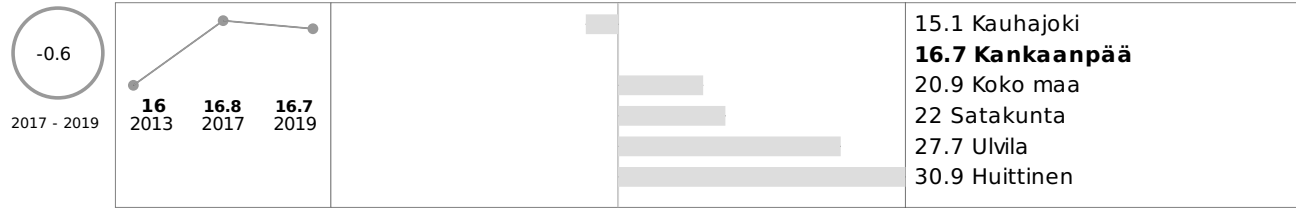
Työllisyys

Työllisyystilanne on heikentynyt. Työttömyysaste oli vuoden 2020 lopussa 13,7% kun se vastaavaan ajankohtaan vuonna 2019 oli 11,6 %. Vuoden 2020 lopussa (suluissa vuotta aiemmin) Kankaanpäässä työttömien määrä oli 687 (592) ja avoimien työpaikkojen määrä 70 (53).

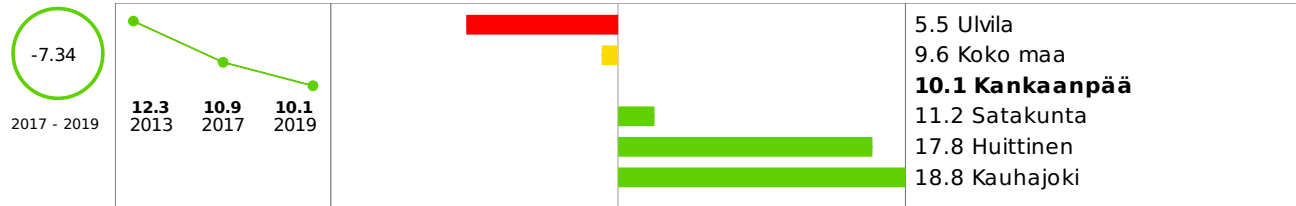
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

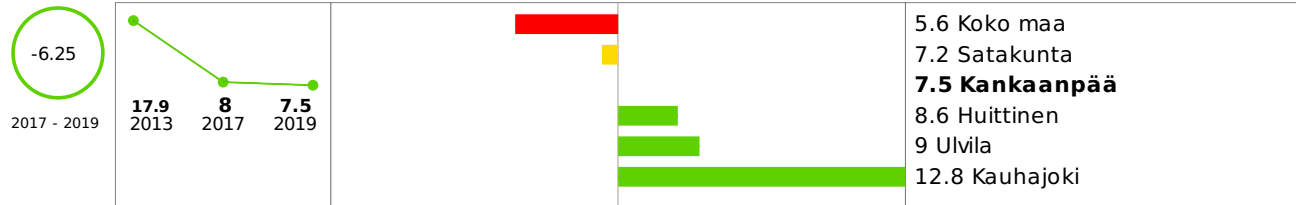
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

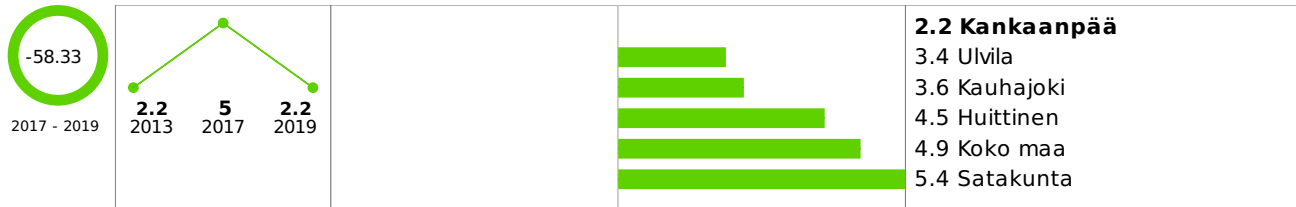
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

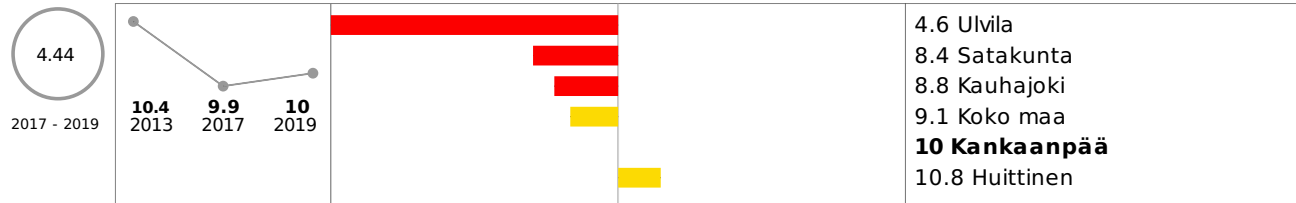
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

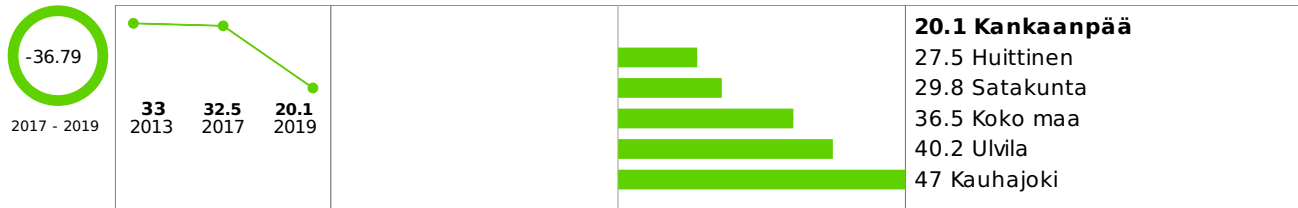

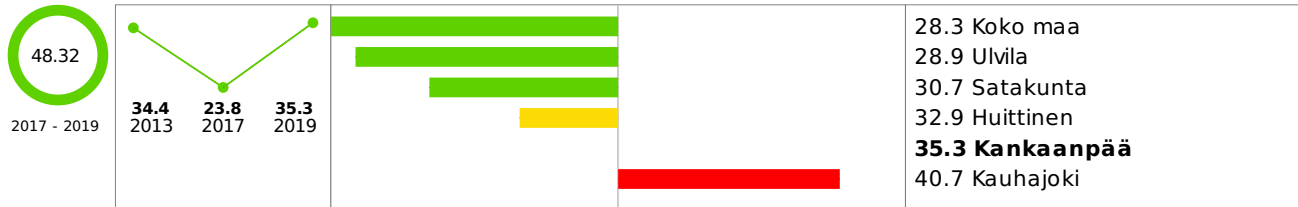
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

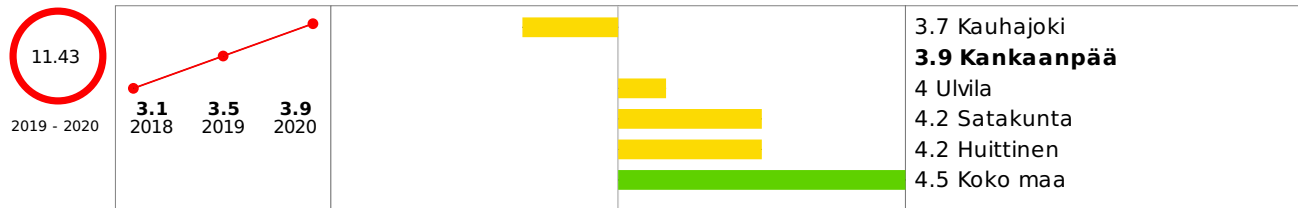
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

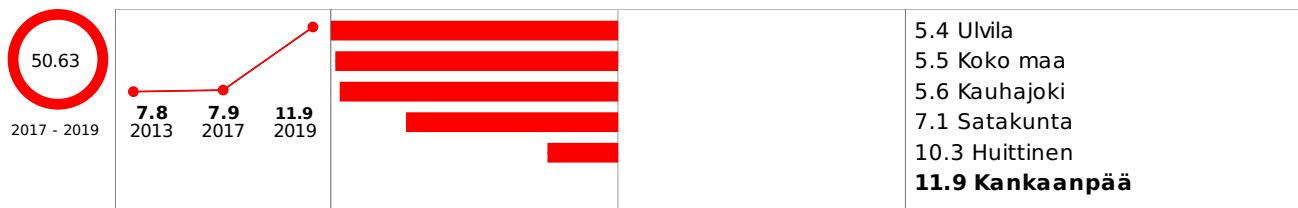

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 0 - 15-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

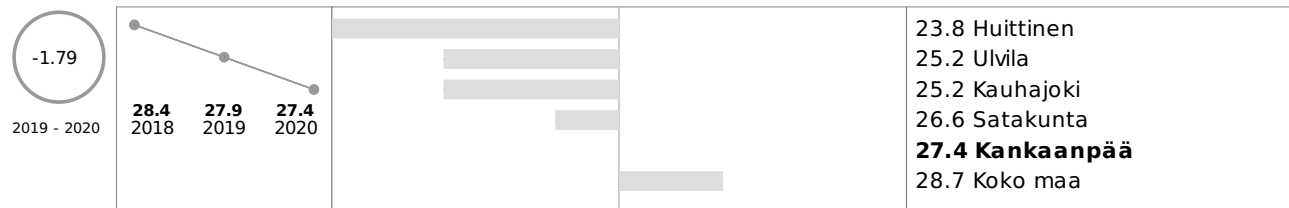

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

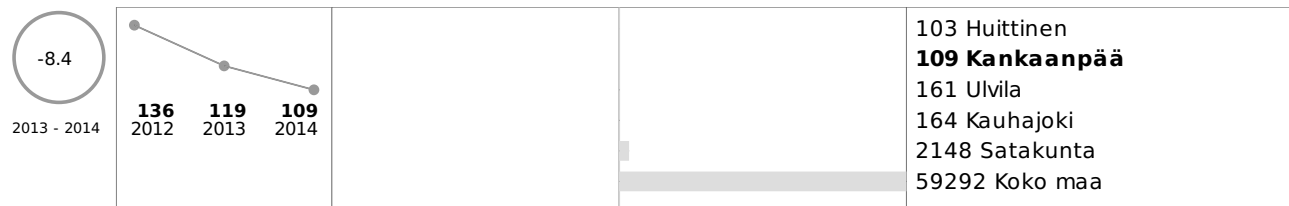

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

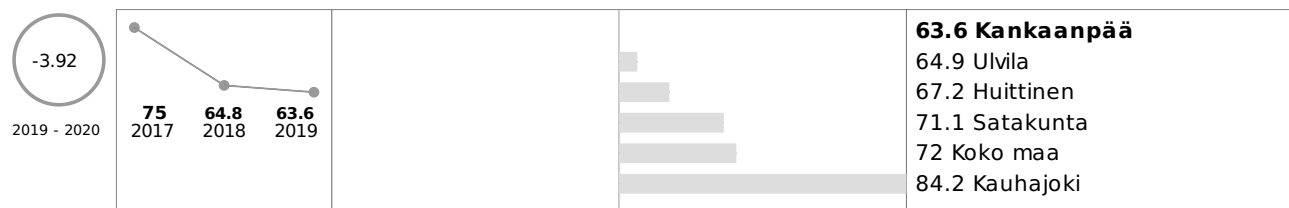

Päivähoito

Esiopetuksen piirissä lapsia 20.9. yhteensä, lkm (-2014)

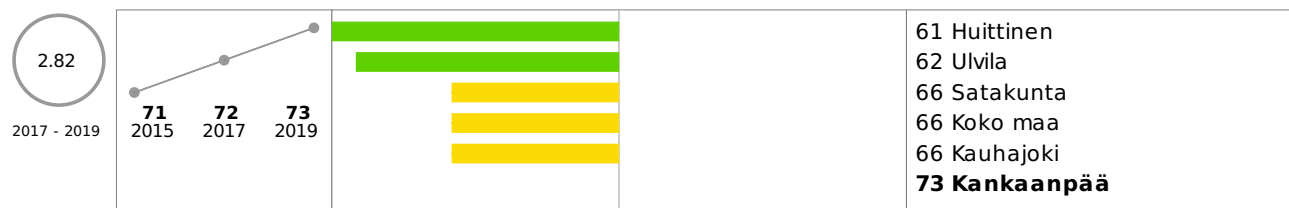

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

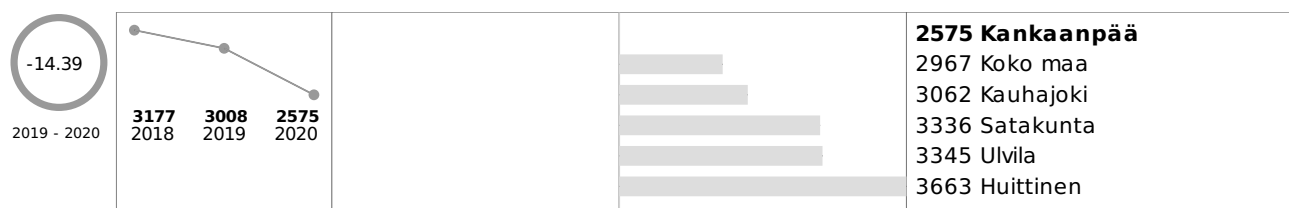
Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusta järjestettiin kysynnän ja resurssien mukaisesti sekä kunnallisena toimintana että palvelusetelillä. Kunnallista varhaiskasvatusta toteutettiin päiväkodeissa sekä perhepäivähoidossa. Kunnallisia päiväkoteja oli yhteensä 6 (8 eri kiinteistössä) ja perhepäivähoitajia yhteensä 19. Niinisalon päiväkodin toiminta loppui 1.8.2020 alkaen. Esiopetus toteutettiin päiväkodeissa. Vuorohoitoa toteutettiin Päiväkotia Petäjässä aamu-, ilta-, viikonloppu- ja yöhoitona. Palvelusetelillä toimivia päiväkoteja oli yhteensä 2. Kunnallisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen piirissä oli yhteensä 371 lasta. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa palvelusetelillä oli yhteensä 103 lasta. 4-5-vuotiaista lapsista varhaiskasvatuksen piirissä on n. 82 %.

Kaikille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille laadittiin lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksessa oleville lapsille henkilökohtainen esiopetussuunnitelma. Erityistä tukea tarvitseville lapsille laadittiin henkilökohtainen Lapsen kasvun ja tuen suunnitelma. Esiopetuksessa on käytössä kolmiportaisen tuen malli (yleinen, tehostettu ja erityinen tuki).

Varhaiskasvatuksen henkilöstöstä on koulutettu sisäisellä koulutuksella Lapset puheeksi-menetelmän käyttäjiksi n. 30 %. Menetelmä on käytössä osassa päiväkodeista. Koulutuksia ei toteutettu 2020 COVID-19-tilanteen vuoksi.

Varhaiskasvatuksen erityisopettajien resurssia jaettiin tasaisesti perhepäivähoitoon, päiväkoteihin ja yksityisiin palvelusetelipäiväkoteihin. Varhaiskasvatuksessa toimi OPH:n hankerahoituksella palkattu varhaiskasvatuksen perheohjaaja 31.7.2020 saakka. Perheohjaajan työ jatkui 1.8.2020 alkaen OKM:n rahoituksella (Varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet ja laadun kehittäminen). Perheohjaus on ennaltaehkäisevää, matalan kynnyksen luottamuksellista palvelua. Perheohjaaja toimii tiiviissä yhteistyössä varhaiskasvatuksen henkilöstön sekä lasten huoltajien kanssa. Moniammatillinen yhteistyö on tärkeä osa perheohjaajan työtä. Tavoitteena on tarjota perheille riittävä tuki perheen erilaisissa kriisitilanteissa perheiden tarpeista lähtien.

Lisäksi varhaiskasvatuksessa aloitti OKM:n hankerahoituksella (Erytisavustus koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi) S2-ohjaaja. S2-ohjaaja toimii varhaiskasvatuksessa erityisesti tukena maahanmuuttajalapsille, joilla on muu äidinkieli kuin suomi. Tavoitteena on lasten kielellisten ja sosiaalisten taitojen vahvistuminen, kouluvalmiuksien parantaminen ja syrjäytymisen ehkäisy.

Esiopetuksen oppilashuoltotyö toteutui suunnitelman mukaisesti. Oppilashuollon ohjausryhmä sekä yksikkökohtaiset oppilashuoltoryhmät eli hyvinvointiryhmät kokoontuivat säännöllisesti.

Kaikista varhaiskasvatuksen yksiköistä sekä perhepäivähoidosta on valittu liikuntavastaava. Liikuntavastaavat muodostavat varhaiskasvatuksen liikuntatiimin. Liikuntatiimi valitaan 2 vuodeksi kerrallaan ja tiimi kokoontuu 2 krt / v. Tiimin tehtävänä on kehittää varhaiskasvatusliikuntaa, koordinoita henkilöstön liikuntaan liittyviä täydennyskoulutuksia ja suunnitella mm. erilaisia liikuntatapahtumia lapsille ja varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Liikuntatiimin toimesta varhaiskasvatukselle laadittiin liikunnan vuosikello.

Perusopetus

Teaviisarin viimeisten käytettävien tietojen mukaisesti Kankaanpään perusopetuksen vertausluvut ovat kokonaisuudessaan paremmat verrattuna koko maan muihin kuntiin. Verrokkikuntia paremmiksi on arvioitu perusopetuksen osa-alueet: sitoutuminen, johtaminen, seuranta ja tarveanalyysi, voimavarat ja yhteiset käytännöt. Huoltajien ja oppilaiden osallisuuden lisäämiseen tulee jatkossa kiinnittää huomiota. Samoin koululääkäritoiminta ei toimi toivotusti.

Oppilaiden omaa toimintaa koulun kehittämisessä sekä omien toimintamahdollisuuksien lisäämisessä ohjataan ja kehitetään opetussuunnitelman mukaisesti mm. jokaisella koululla toimivan oppilaskunnan avulla ja yhteistyössä vanhempainyhdistysten kanssa. Nuorisovaltuuston toiminta tulisi saada käyntiin. Koulujen hyvinvointiryhmät toimivat säännöllisesti yhteistyössä sidosryhmien (oppilaskunnat, vanhempainyhdistykset, tarvittaessa esim. PoSan

perhetyö, ja lastensuojelu).

Pohjanlinnan koulussa järjestettiin keväällä hyvinvointiviikko. Viikon aikana nautittiin aamupalaa, saatiin monenlaista tietoa hyvinvoinnin lähteistä. Yhteistyötä tehtiin kirjaston ja nuorisotyön kanssa. Viikon aikana saatiin tietoisuutta eri hyvinvoinnin osa-alueilta osallistuttiin moniin kilpailuihin. Koulun hyvinvointiryhmän vuosikello mukainen toiminta toteutui hyvin, vuosikello kattaa kaiken koulun hyvinvointityön toteutuksen ja arvioinnin. Koulussa toimii neljättä vuotta ns. tukiluokka, jossa tavoitteena on tukea runsaasti tukea tarvitsevan oppilaan opiskelua omalla paikkakunnalla. Tukiluokan toiminnassa on vahvasti mukana terveydenhuollon ja oppilashuollon henkilöstöä. Toiminnasta on saatu hyviä kokemuksia niin toiminnallisesti kuin taloudellisestikin.

Kaikissa Kankaanpään peruskouluissa toteutetaan Liikkuva koulu- hankkeessa saatuja toimintamalleja.

Toimintamallin myötä mm. pidennetyn välitunnin ja koulutettujen oppilas- ja opettajaohjaajien avulla on saatu lisättyä lasten ja nuorten monipuolista liikkumista ja muita aktiviteetteja välituntiliikuntaan.

Sivistystoimessa on kolme koulupsykologin virkaa. Viroista kaksi on ollut täytettynä. Kankaanpäässä haasteena on ollut saada kaikki kolme koulupsykologin virkaa täytettyä. Koulupsykologien resurssien pieneneminen vaikeuttaa oppilashuollon monipuolista toteuttamista. Koulukuraattorityö jatkui suunnitelmallisesti, toimintamalleja sekä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa on vahvistettu. Koulukuraattorityön prosessit päivitettiin toiminnan sujuvuuden takaamiseksi. Koulukuraattorit ja perusopetuksen koulupsykologit toimivat sopimus pohjaisesti myös Kankaanpään ympäristökunnissa. Yksi koulukuraattoreista toimii vastuukuraattorina. Keskustan koulujen yhteinen perheohjaaja toimi kevätlukukauden hankerahoituksella. Perheohjaajan työ painottui ennaltaehkäisevään oppilashuoltotyöhön ja yhteistyöhön kotien kanssa. Syyslukukaudella koulussa aloitti koulusosionomi, hänen toimintansa kohdistuu niin oppilashuollolliseen kuin pedagogiseen varhaiseen tukeen. Koulusosionomin työssä painottuu yksilötöyön ohella verkostotyö oppilashuollon muiden toimijoiden ja kotien kanssa.

Perusopetuksen kouluissa on kiinnitetty enemmän huomiota oppilaiden poissaolojen seurantaan ja puuttumiseen. Oppilaiden poissaolojen puuttumiseen on valmisteilla uusi päivitetty koko kaupunkia koskeva malli. Tämä kehittämistyö on vielä kesken.

Lasten ja varhaisnuorten liikunta

Koronapandemia on vaikeuttanut lasten ja nuorten liikunnan järjestämistä niin julkisella kuin seuratoiminnankin puolella. Julkisella puolella toimintaa ovat rajoittaneet erilaiset määräykset julkisten tilojen käytöstä sekä kontaktien välttäminen eri sidosryhmien kanssa (esim.päiväkodit). Urheiluseurat ovat joutuneet kehittämään uusia toimintatapoja ja luovia ratkaisuja toiminnan ylläpitämiseksi. Osa seuroista on laatinut ohjeita kotiharjoitteluun ja parhaimmassa tapauksessa järjestänyt harjoituksia etäohjauksen välityksellä. Seuraava vuosi näyttää miten paljon seuroissa on ns. pudokkaita, jotka ovat lopettaneet harrastuksen korona edpidemian aiheuttamien rajoitusten vuoksi. Kolmannen sektorin toiminta vapaa-ajan liikuttajana näyttelee alueella erittäin suurta roolia lasten ja nuorten liikuttamisessa. Vilkas urheiluseuratoiminta onkin yksi vapaa-ajan liikunnan kulmakivistä.

Liikuntatoimi tekee aktiivista yhteistyötä koulujen, varhaiskasvatuksen ja 3.sektorin kanssa luomalla olosuhteita liikunnan harrastamiselle. Kankaanpää on mukana liikkuva koulu/liikkuva opiskelu -hankkeissa, jossa tavoitteena on vähentää Pohjois-Satakuntalaisten lasten ja nuorten fyysistä passiivisuutta kehittämällä alueen harrastustoimintaa ja lisäämällä oppilaiden liikkumista niin koulupäivän aikana kuin vapaa-ajallakin.

Vuosi 2020 oli poikkeuksellinen vuosi myös varhaiskasvatuksen osalta. Liikuntatoimen ja varhaiskasvatuksen suunnitelmat jouduttiin peruttamaan johtuen korona epidemiastan tuomista rajoituksista:

LAPE toiminta (Kohtaamispaikka)

- *Toiminta oli keskeytettyä vuonna 2020 johtuen Korona epidemiasta.*

Äitiys- ja lastenneuvolan osalta syntyvyys on jonkin verran laskenut vuonna 2020 edelleen. Näkyvissä on ollut asiakastilanteiden haasteiden lisääntyminen. Äitiysneuvolan terveydenhoitajat hoitavat säännöllisen synnytyksen jälkitarkastukset, joka on vapauttanut lääkäriresurssia ja asiakaspalautteen mukaan toiminta koetaan myönteisenä, koska sama henkilö vastaa koko raskausajan asiakkuudesta. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on uudet toimintamallit vakiintuneet, kuten esim. Omin jaloin ja Valomerkki-menetelmät. Koronapandemia on luonnollisestikin vaikuttanut myös perheiden kanssa työskentelyyn, kun kontakteja on tullut välttää. Esimerkiksi vuonna 2019 aloitettu Kohtaamispaikka-toiminta on koronan vuoksi ollut tauolla.

Perheneuvolassa on tehty vuonna 2020 muutoksia ja vahvistettu perheneuvolan roolia perheiden peruspalveluissa ja perheiden varhaisessa tukemisessa. Perheneuvolapalvelut sisältävät psykologien ja perheneuvojien tutkimusta ja hoitoa sekä kasvatusneuvonta- ja ohjauspalveluja. Psykologin toimeen ei perhevapaan sijaiseksi saatu sijaista, joten yksi psykologi vastasi miltei koko vuoden 2020 tutkimuksista. Toisen psykologin paluu joulukuussa 2020 töihin on edistänyt tällöin syntyneen tutkimusjonon purkua. Perheneuvolan perhetyöntekijä on siirtynyt osaksi SHL- perhetyön tiimiä. Perheneuvolassa on käytössä seutukunnallisesti merkittäviä tutkimusmenetelmiä. Ryhmätoiminta on ollut koronan vuoksi tauolla koko vuoden 2020, mikä on valitettavaa.

Perheneuvolaan kuuluvat myös perheoikeudelliset palvelut, jotka sisältävät lastenvalvojan palvelut kuten isyyden selvitykset, huolto-, tapaamis- ja asumissopimukset, lausunnot tuomioistuimille ja muille kunnille. Perheneuvolassa tarjotaan myös palvelua eroperheille tai eroa harkitseville ja palvelun kehittäminen on myös tulevan maakuntauudistuksen tavoitteiden mukaista. Isyyden selvittämiseen on tullut muutoksia, kun isyyden selvittäminen hoituu jo neuvolassa ja lastenvalvojan tehtävä on vahvistaa isyydet maistraatille.

Lasten ja perheiden palveluissa tavoitteena on entistä enemmän ennaltaehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen, palveluiden helppo saatavuus ja yllähallintokuntainen yhteistyö. Koronavuosi 2020 toi mukanaan lastensuojeluilmoitusten lisääntymisen ja havainnon perheiden tuen tarpeen kasvusta. Eri toimijoiden välisen yhteistyön lisäämistä kohti onkin menty mm. tilaratkaisuilla, kun lapsiperheiden sosiaalityön tiimi on työskennellyt joulukuusta 2020 alkaen samoissa tiloissa perheneuvolan, perhetyön ja perheoikeudellisten palveluiden kanssa. Organisaatiouudistuksen yhteydessä myös lastenneuvolan terveydenhoitajan resurssia on kohdennettu osaksi palvelutarpeen arviointityötä. Painopistettä on enenevässä määrin pyritty siirtämään perheiden peruspalveluihin ja lapsiperheiden sosiaalityöhön, jotta erityistason palveluiden eli lastensuojelupalveluiden kasvua voitaisiin ehkäistä. Tätä suuntaa tukee ammattitaitoinen palvelutarpeen arviointityö ja perheiden tilanteiden ohjaaminen jokaisessa palvelussa, jossa lapsiperheiden kanssa työskennellään. Perheille suunnattuja lapsiperheiden sosiaalityön palveluista keskeisimpiä ovat palvelutarpeen arviointi, perhetyö, kotipalvelu, sosiaalityö ja -ohjaus, tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta. Kehittämisen haasteena on ollut kasvava lastensuojeluilmoitusten määrä ja sosiaalityöntekijöiden rekrytointiongelmien.

Lastensuojelun osalta kevät 2020 oli haastava sosiaalityöntekijöiden rekrytointihaasteista johtuvien resurssien vajaan täytön vuoksi. Loppuvuoden aikana työntekijätilanne vakautui. Lastensuojelussa näkyy ammatillisena haasteena lisääntyvä juridisoituminen ja perheiden ongelmien kompleksisuus. Syksyllä 2020 johtavan sosiaalityöntekijän työpanos on osoittautunut merkittäväksi lastensuojelun tarkoituksenmukaisen toteuttamisen kannalta, ja lastensuojelussa tarkoituksenmukaisten palveluiden saatavuuden tilanne on parantunut johtuen suunnitelmallisesta työskentelystä perheiden kanssa. Omalla palvelutoiminnalla ja työskentelyllä on pystytty merkittävästi auttamaan suojelun tarpeessa olevien lasten ja perheiden tilannetta. Asiakaskunnassa erityisesti nuorten osalta on korostunut koulunkäynnin ongelmat ja psyykinen oireilu. Lakisääteisen sekä laadukkaan lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalityön toteuttamista haastavat kuitenkin työntekijätilanteen muutokset sekä niihin liittyvä sosiaalityöntekijöiden valtakunnallinen rekrytointihaaste.

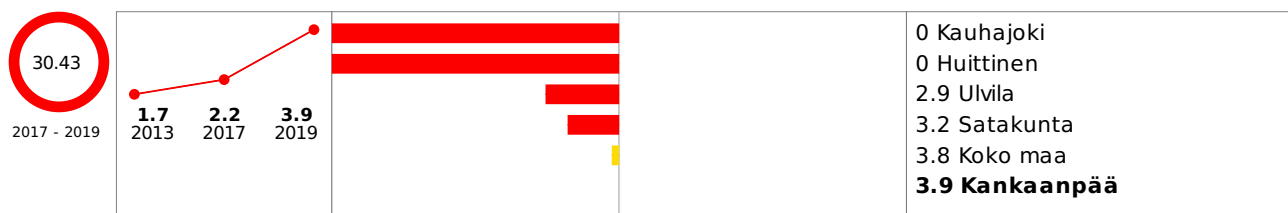
Virka-aikainen sosiaalipäivystys on vakiinnutettu osaksi Satakunnan sosiaalipäivystystä vastaamaan lain ja asetuksen määrittä saada kaikki tarvittava apu samasta numerosta viipymättä.

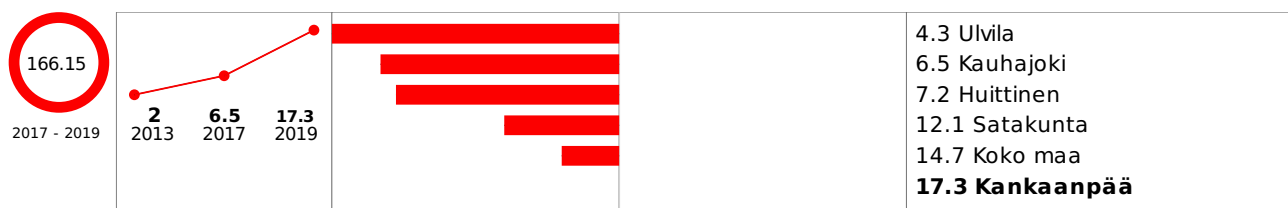
NUORET JA NUORET AIKUISET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

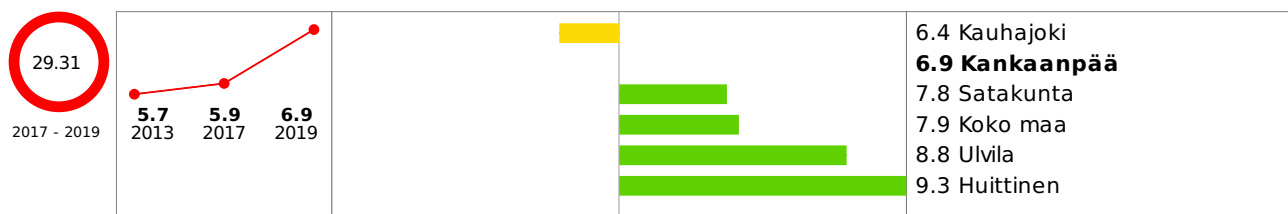
Nuuskaa päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

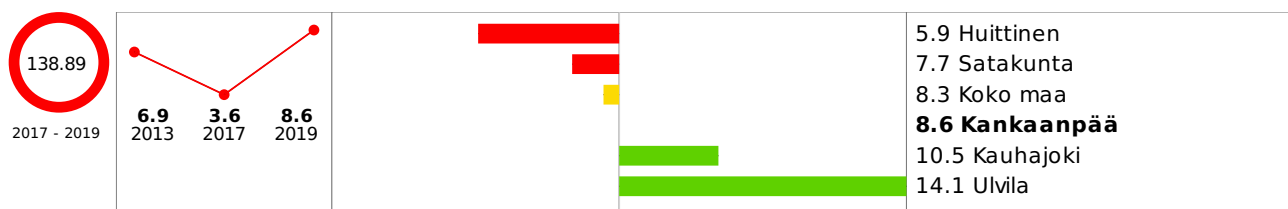
Nuuskaa päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

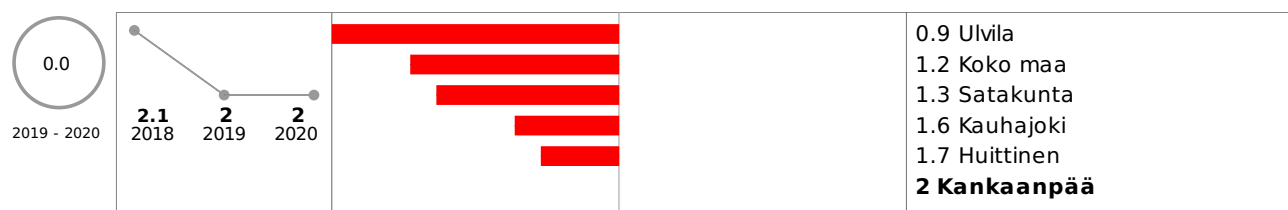
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

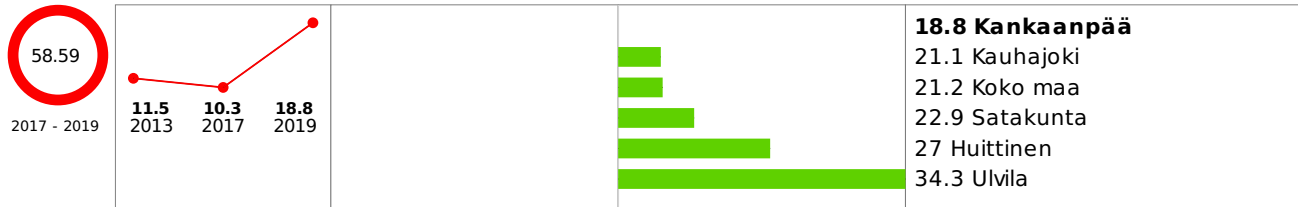
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

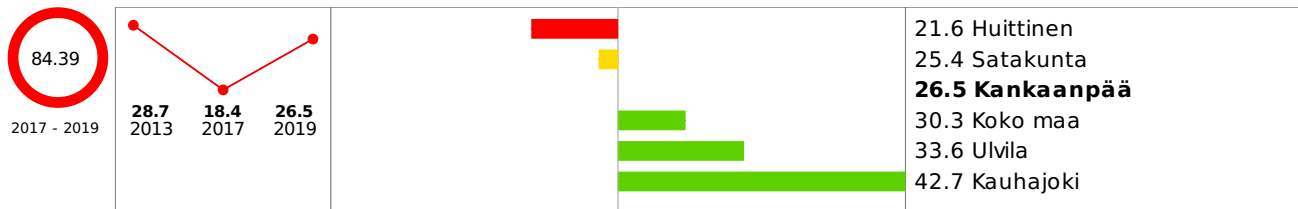
Ylipaino, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

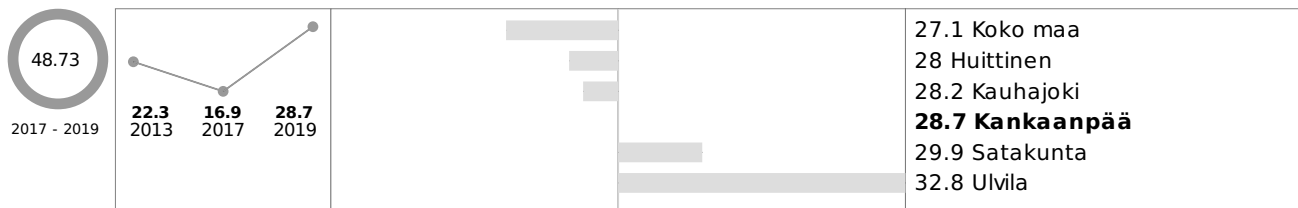
Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

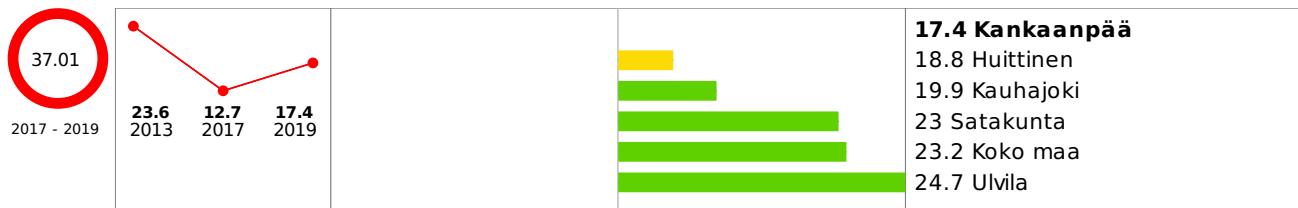
Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

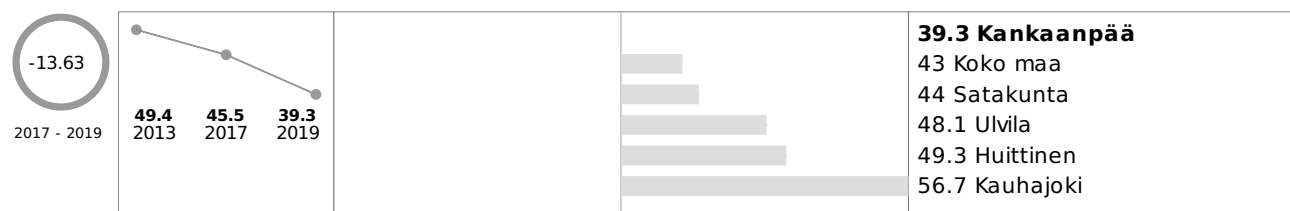

Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 16 - 24-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

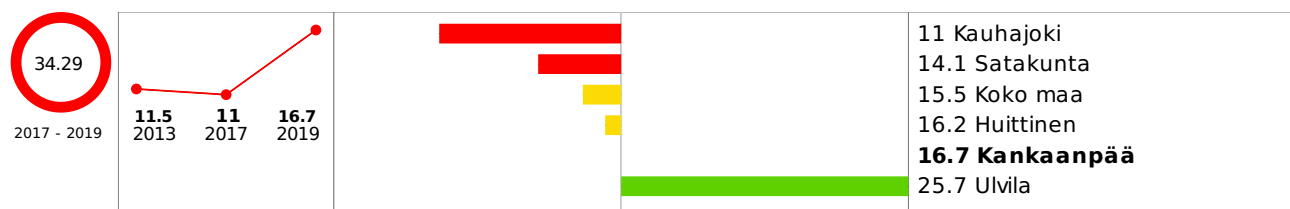

Opiskelu, työ ja toimeentulo

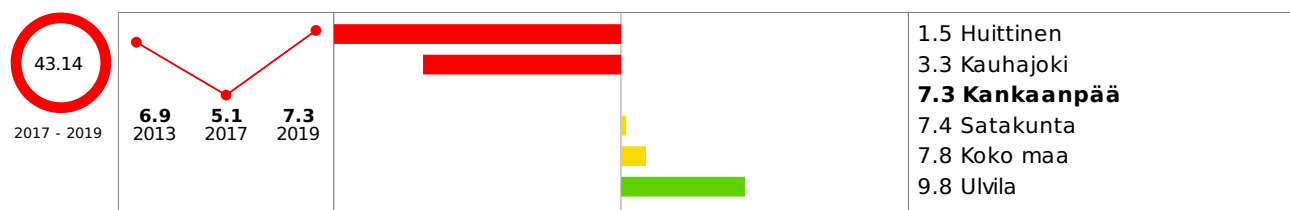
Koulu-uupumus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

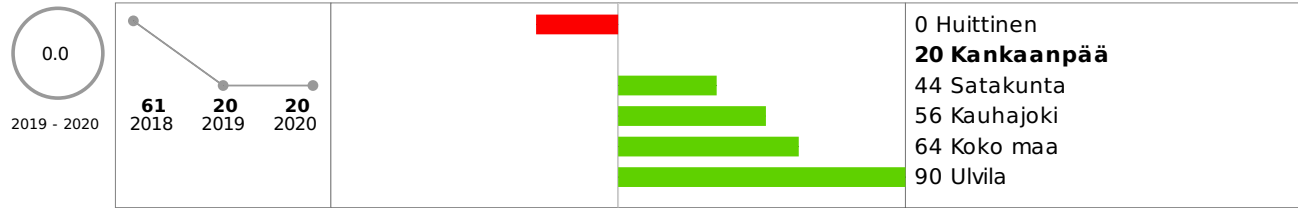
Koulu-uupumus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

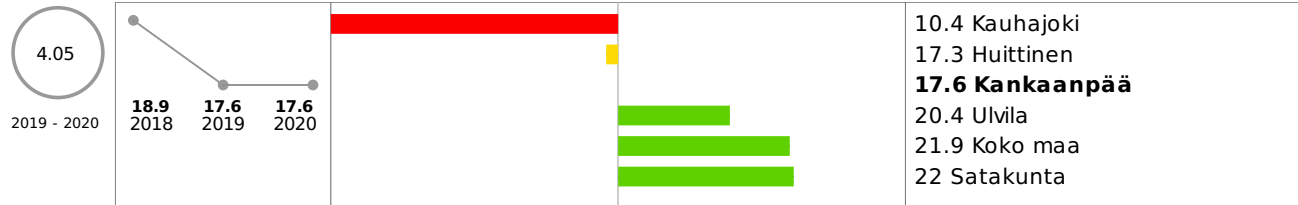
Koulu-uupumus, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

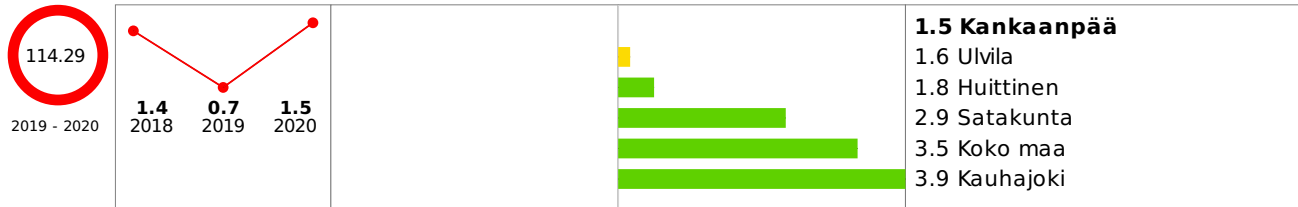
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

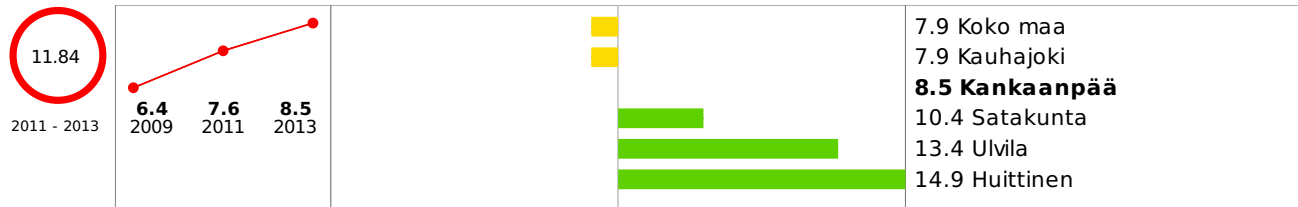

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Väkivaltatilanteet haittaavat opiskelua, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (-2015)

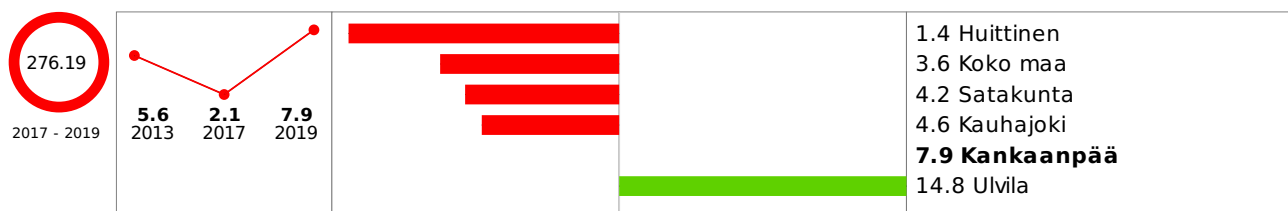
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 20-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

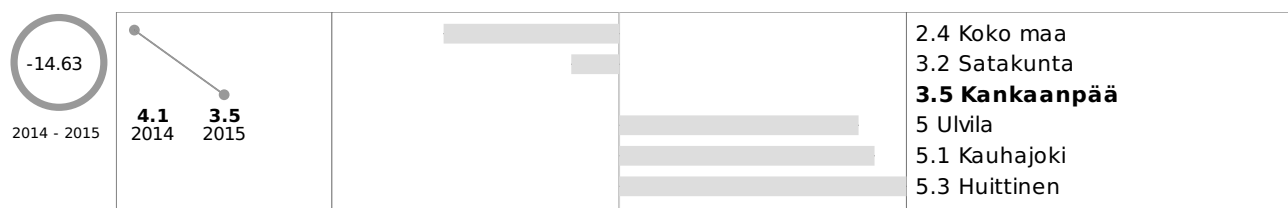

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

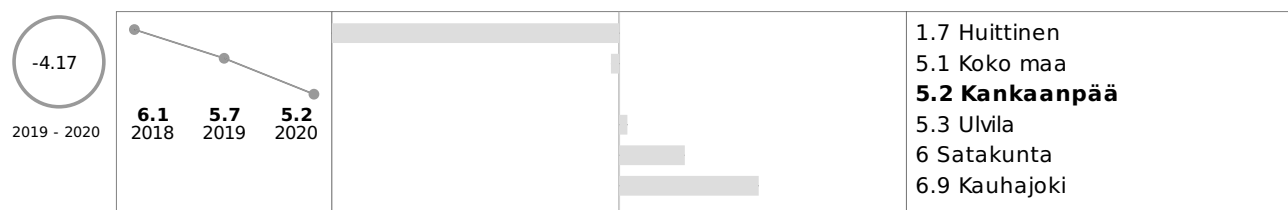

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (vuosi 2018 ennakkotieto)

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 20-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

Kuntien hyte-kertoimen prosessi-indikaattorit: Liikunta

- Liikunta-aktiivisuus raportoidaan osana talousarviota edellisen vuoden toimintatarkastuksessa. Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden seurantatieto tulee raportoida luottamushenkilöhallinnolle päätöksenteon pohjaksi.

Kouluterveyskysely

- Seuraava tiedonkeruu toteutetaan 1.3.-30.4.2021

Lasten ja nuorten elintapoja kuvaavien indikaattoreiden tiedot on koottu vuoden 2019 kouluterveyskyselystä.

Vuoden 2019 tulokset:

Neljäs ja viides luokkalaisten ovat erittäin tyytyväisiä elämäänsä n. 56 %. Terveystila koetaan erittäin hyväksi tai hyväksi 92% oppilaista (vuonna 2017 95,6%). **Aamupalan syö vähintään 3x viikon aikana 86%** ja aamupalan jättää syömättä kokonaan 5,4% oppilaista. Liikuntaa ei harrasta ollenkaan 0.5% oppilaista. Koulunkäynnistä pitää melko/hyvin paljon 77%.

Kahdeksas ja yhdeksäsluokkalaisten terveydentila koetaan erittäin hyväksi tai hyväksi 82% oppilasta (vuonna 2017 81%). Tupakointi on vähentynyt, mutta vastaavasti nuuskan käyttö on jonkin verran lisääntynyt. Ylipainoisten

määrä on ikäluokalla säilynyt samana (31%). Ylipaino on lisääntynyt vuodesta 2017 tytöillä 3% ja vähentynyt pojilla 3%. Ruokailutottumukset suhteutettuna vaatimaan opiskeluun on osalla oppilaista puuttellisia. **Aamupalan syö vähintään 3x viikon aikana 69%** ja aamupalan jättää syömättä kokonaan 12,8% oppilaista. Liikuntaa ei harrasta ollenkaan 3,9% oppilaista (vuonna 2017 5,0%). Koulunkäynnistä pitää melko/hyvin paljon 47% (vuonna 2017 61%).

Lukion 1.-2. luokkalaisten osalta terveydentila koetaan erittäin hyväksi tai hyväksi 81% oppilasta (vuonna 2017 89%). Viimeisen kahden vuoden aikana tilanne on merkittävästi muuttunut huonompaan suuntaan. Ylipainoisten määrä on ikäluokalla lisääntynyt 5% (vuonna 2017 17,8% vuonna 2019 22,2%). Ruokailutottumukset suhteutettuna vaatimaan opiskeluun on osalla oppilaista puuttellisia. **Aamupalan syö vähintään 3x viikon aikana 79%** ja aamupalan jättää syömättä kokonaan 9,8% oppilaista. **Koululounaan jättää väliin 26,5% oppilaista.** Liikunnan harrastamisen vähyyks korkeintaan 1h/vko (28,7%) näkyy osaltaan myös BMI:n kasvussa. Liikuntaa ei harrasta ollenkaan 3,9% oppilaista (vuonna 2017 3,7%). Koulunkäynnistä pitää melko/hyvin paljon 70,4% (vuonna 2017 69,2%).

Ammatillisessa oppilaitoksessa osalta terveydentila koetaan erittäin hyväksi tai hyväksi 82,6% oppilasta (vuonna 2017 87,4%). Ylipainoisten määrä on ikäluokalla lisääntynyt 8,8% (vuonna 2017 29,5% vuonna 2019 38,3%). Ruokailutottumukset suhteutettuna vaatimaan opiskeluun on osalla oppilaista puuttellisia. **Aamupalan syö vähintään 3x viikon aikana 58,4%** ja aamupalan jättää syömättä kokonaan 23,4% oppilaista. Liikuntaa ei harrasta ollenkaan 12,3% oppilaista (vuonna 2017 14,7%). Koulunkäynnistä pitää melko/hyvin paljon 85,4% (vuonna 2017 83,3%).

Lukiokoulutus

Kouluterveyskyselyn mukaiset lukiokoulutuksen tunnusluvut Kankaanpään Yhteislyseossa ja Honkajoen lukiossa koko maan keskitasoa tai keskitasoa paremmat. Huolta aiheuttaa tunnuslukujen viimeaikainen heikkeneminen niin koko maassa kuin myös Kankaanpäässä. Erityistä huolta joudutaan jatkossa kiinnittämään opiskelijoiden jaksamiseen.

Nuorisovaltuuston toiminta tulisi saada käyntiin. Koulujen hyvinvointiryhmät toimivat säännöllisesti yhteistyössä oppilaskunnan kanssa. Oppilaskuntien toiminta on ilahduttava aktiivista, ne järjestävät yhteisöllistä toimintaa yhdessä tutor-opiskelijoiden ja ohjaavien opettajien kanssa. Oppilaskunnat myös tekevät kehittämisehdotuksia, joista monet on myös voitu toteuttaa.

Viimeksi kuluneen vuoden aikana lukiokoulutuksessa on jouduttu koronatilanteen takia opiskelemaan varsin pitkään (noin kolmasosa opiskeluajasta) etäopetuksessa. Tämä on kuormittanut sekä opiskelijoita, että opettajia, vaikka oppilaitosten tekninen valmius ja osaaminen ovat varsin hyvällä tolalla.

Kankaanpään Yhteislyseon opiskelijoiden palautteesta etäopetusjaksolta voidaan todeta, että sekä tekninen valmius, että opettajien ja opiskelijoiden osaaminen on koettu hyväksi. Siitä huolimatta etäopetus on koettu kuormittavampana kuin normaali lähiopetus. Pienehkö osa opiskelijoista kokee etäopetuksen kuormittavan saman verran tai jopa vähemmän kuin tavallinen opetus, mutta merkittävä osa kokee kuorman raskaampana.

Lukioissa toteutetaan Liikkuva opiskelu- hanke ja sen mukanaan tuomia toimintamalleja. Toimintamallin myötä mm. on saatu lisättyä opiskelijoiden liikkumista ja välituntiliikuntaan on saatu uusia mahdollisuuksia.

Sivistystoimessa on kolme koulupsykologin virkaa. Viroista kaksi on ollut täytettynä. Kankaanpäässä haasteena on ollut saada kaikki kolme koulupsykologin virkaa täytettyä. Osan ajasta opiskelupsykologin resurssin vähäisyys on vaikeuttanut opiskelijahuollon toteuttamista. Kuraattorityö jatkui lukiokoulutuksessa suunnitelmallisesti, toimintamalleja sekä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa on vahvistettu. Kuraattorityön prosessit päivitettiin toiminnan sujuvuuden takaamiseksi. Lukio-opiskelijoiden poissaolojen seurantaan ja puuttumiseen on käytössä toimintamalli.

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut

Kulttuuripalvelujen järjestäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä ja sitä säätelee 1.3.2019 voimaan tullut laki kuntien kulttuuritoiminnasta.

Kulttuuripalvelut koordinoivat ja tuottavat erilaisia kulttuuripalveluja/tapahtumia yhdessä eri hallintokuntien kanssa ja yhteistyössä alueen muiden kulttuuritoimijoiden sekä erilaisten yhdistysten kesken.

Nuorisotyö on myös kunnan lakisääteistä toimintaa, jota kunnat toteuttavat yhteistyössä muiden nuorisotoimijoiden kanssa. Nuorisotyön palveluja voidaan toteuttaa myös alueellisesti kuntien yhteistyönä. Opetus- ja

kulttuuriministeriö tukee valtionosuuksilla ja -avustuksilla kuntien nuorisotyötä ja sen kehittämistä. Nuorisotoimen tehtävänä on nuorisopalveluiden tuottaminen, tukeminen ja kehittäminen sekä toiminta nuorten syrjäytyminen ehkäisemiseksi yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Etsivää nuorisotyötä toteutetaan Kankaanpään lisäksi Honkajoella, Karviassa, Jämijärvellä, Pomarkussa ja Siikaisissa. OKM:n avustusta haetaan ja saadaan vuosittain.

Erityisnuorisotyön tehtävänä on ehkäistä ja vähentää päihteiden käyttöä vaikuttamalla saatavuuteen, tietoihin ja asenteisiin, käyttötappoihin sekä ongelmakäyttöä synnyttäviin olosuhteisiin ja sitä tukevaan kulttuuriin.

Vuosi 2020 oli erityisen poikkeuksellinen Korona tilanteen vuoksi, joka vaikutti kokonaisuudessaan kaikkeen toimintaan. Tämän vuoksi tuli mietittäväksi erilaisia ja uusia toimintatapoja toiminnan järjestämiseksi. Lisäksi eri verkostoryhmien palaverit toteutettiin pääsääntöisesti etänä.

Nuorisotila on auki tiistaista torstaihin klo 14.00 – 20.00, jossa järjestetään erilaista vapaa-ajantoimintaa sekä teemapäiviä. Tiloja käyttävät myös aamupäivisin eläkeläisryhmät, viikonloppuisin yhdistykset ja lisäksi nuorisovaltuusto pitää kokouksiaan tilassa. Keväällä korona tilanteen vuoksi nuorisotilatoiminta muutettiin virtuaaliseksi eli perustettiin Discord palvelualusta. Siinä oli nuorten mahdollisuus keskustella, pelata ja muuten tavata virtuaalisesti toisiaan ja työntekijöitä. Nuorisotilan virtuaalinen toteutus jouduttiin toteuttamaan myös loppuvuodesta koronatilanteen vuoksi. Joka vuotinen luovan toiminnan leiri 7 – 10 vuotiaille lapsille jouduttiin peruuttamaan koronan takia. 5 - 6-luokkalaiset oppilaat tekivät tutustumiskäynnit nuorisotilaan helmikuussa. Maaliskuussa järjestettiin Kangasmetsän koulun vanhempainyhdistyksen kanssa alakouluikäisten disko nuorisotilassa. Lisäksi järjestettiin teemapäiviä alkuvuodesta ja syksyllä nuorisotilassa. Syksyllä työntekijät aloittivat kokeiluna Höntsä-liikuntaryhmän pitämisen liikuntakeskuksessa 13 – 29-vuotiaille.

Nuorisotilassa ja tapahtumissa oli kävijöitä vuoden 2020 aikana 4220 osallistujaa.

Suunnitelma nuorisotilan/monitoimitalon siirtämisestä keskustaan keskeytettiin.

Lakisääteinen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto kokoontui säännöllisesti vuoden aikana ja ryhmään kuuluu edustajat nuorisotoimen lisäksi TE-toimistosta, Valtti-työpajalta, Seurakunnasta, Pohjanlinnan koulusta, Sataedusta ja Posasta.

Kevät- ja syyskaudella kokoontui Satakunnan nuorisotoimien sekä etsivän nuorisotyön esimiehet.

Toimittiin Harrastemessujen, Ramppikuumeen, Taidekevään, Hörhiäisviikon ja ITE-taiteen suunnitteluryhmissä sekä muissa toimintaamme kuuluvissa nuoriso- ja kulttuuritoiminnan kehittämis- ja yhteistyötapaamisissa. Vuonna 2020 jouduimme järjestämään kaikki edellä olevat tapahtumat/tilaisuudet virtuaalisesti. Alkuvuodesta ehdittiin pitämään ennen Koronatilannetta vain 3 konserttia Kankaanpääsalissa.

Nuorisotoimen edustus/edustajat ovat mukana säännöllisesti kokoontuvissa yhteistyöverkostoissa : Oppilashuollon ohjaustyöryhmä, Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman työryhmä ja Ehkäisevän päihdetyön työryhmät. Lisäksi nuorisotyöntekijä toimii ehkäisevän päihdetyön yhteyshenkilönä Kankaanpäässä ja osallistui Selvinpään Satakunnassa - hankkeeseen.

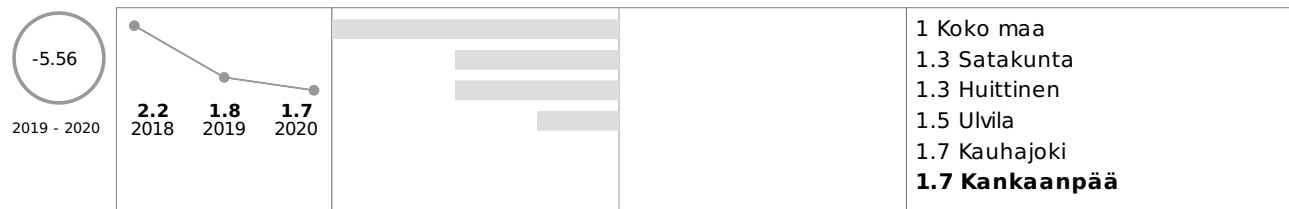
Etsivässä nuorisotyössä on kaksi yksilöohjaajaa, jotka toimivat Kankaanpään lisäksi viidessä lähikunnassa. Etsivään nuorisotyöhön haettiin OKM:n vuosittaista avustusta ja sitä saatiin 60.000 euroa. Yhteensä avustusta on saatu etsivään nuorisotyöhön tähän mennessä 661.000 euroa. Koulujen, TE-toimiston, Työpajan, aikuissosiaalityön, lastensuojelun ja muiden eri verkostojen kanssa etsivä nuorisotyö teki yhteistyötä tiiviisti. Puolustusvoimien kutsuntoihin osallistuttiin, jonka mahdollistaa Time out-koulutus. Henkilökohtaisten asiakastapaamisten kautta 15 – 29-vuotiaita asiakkaita oli vuoden aikana 77. Koronatilanteen vuoksi etsivää nuorisotyötä tehtiin myös sosiaalisen median kautta. Myös etsivä nuorisotyö perusti Discord ym.muita alustoja.

Vuoden aikana osallistuttiin erilaisiin kulttuuri- ja nuorisopuolten koulutus/seminaaritilaisuuksiin.

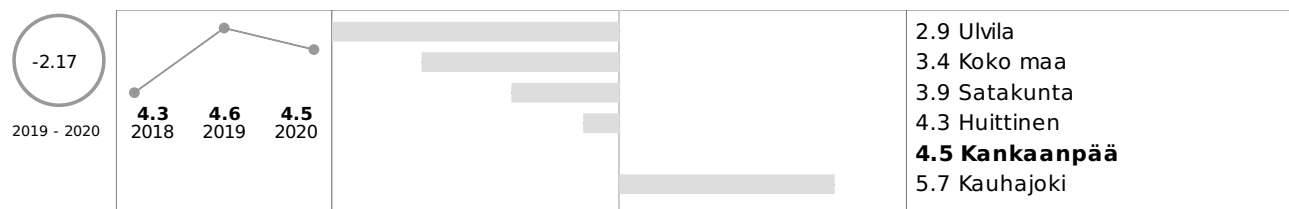
TYÖIKÄISET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

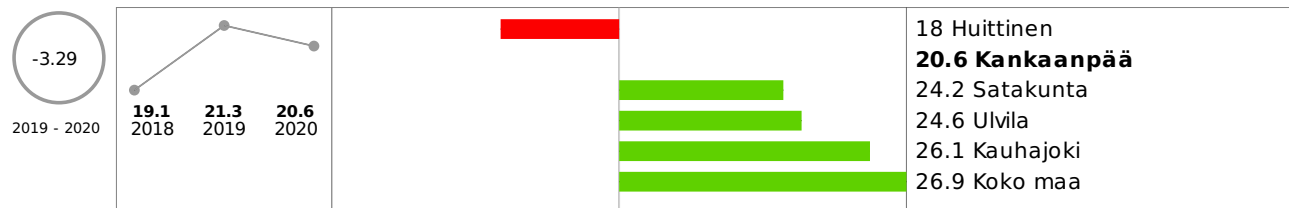
Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

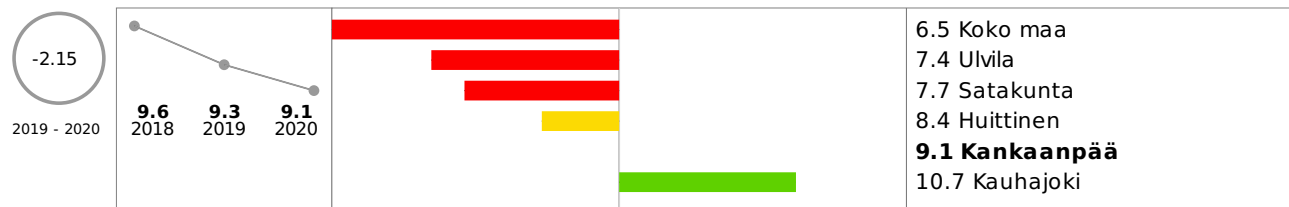
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

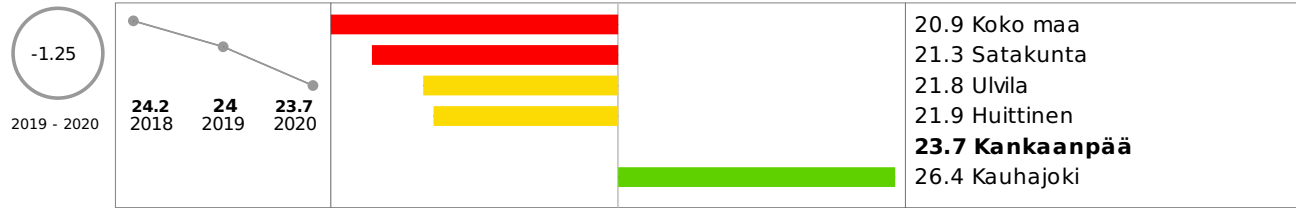
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

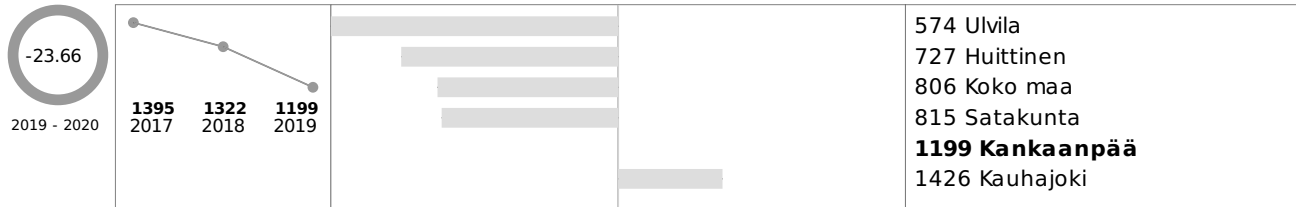

Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

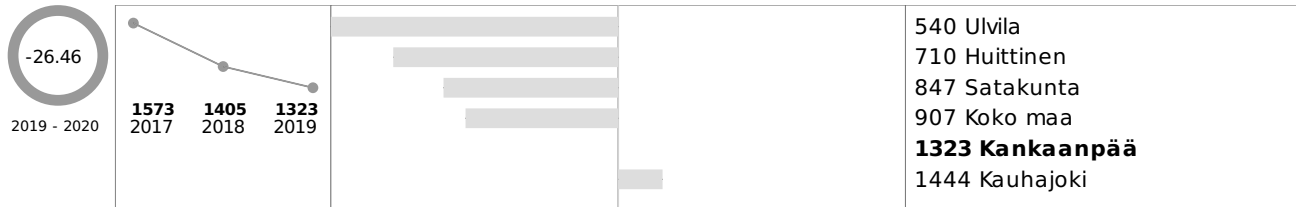

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Vapaa-aika

Laajojen virkistykseen soveltuvien alueiden saavutettavuus, väestö, enintään 2000 m [%]

Lähivirkistykseen soveltuvien alueiden saavutettavuus, väestö, enintään 1000 m [%]

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

Tutkimusten mukaan 80 % työikäisistä ei liiku tarpeeksi. Liikkumaton ja passiivinen elämäntapa heikentää elämänlaatua ja aiheuttaa samalla yhteiskunnalle yli kolmen miljardin euron vuotuiset kustannukset muun muassa sairaanhoitokuluina ja työstä poissaoloina. Kuntatasolla tämä tarkoittaa kymmenien, jopa satojen miljoonien eurojen kustannuksia vuodessa kunnan koosta riippuen.

Vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksia on seutukunnalla hyvin tarjolla. Kunnan järjestämiä ohjattuja liikuntaryhmiä on suunnattu kaikenkuntoisille Kankaanpäälaisille. Toiminnan tavoitteena on lisätä kuntalaisten omaehtoista liikunnan harrastamista sekä tarjota terveyttä ja työkykyä ylläpitäviä liikuntapalveluja.

Osana tulevaa HYTE kerrointa suunnitelma liikuntaneuvonnan palveluketjun (LIPAKE) käynnistämisestä yt. terveydenhuollon (POSA) kanssa on valmisteluvaiheessa. Tavoitteena on, että tasalaatuista liikuntaneuvontaa saa kunnassa samaan tapaan kuin esimerkiksi fysioterapiaa. Palvelu on osa ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa.

PoSä

Vuonna 2020 mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneita 25 - 64-vuotiaita henkilöitä oli tähän ikäryhmään suhteutettuna Kankaanpäässä hieman vähemmän kuin vuonna 2019 (21,3 -> 20,6/1000 vastaavanikäistä). Määrä on selvästi alle koko Suomen ja Satakunnan keskimääriäisten lukujen (26,9 ja 24,2)

Vuonna 2020 yökyvyttömyyseläkettä saavia 25 - 64-vuotiaita oli Kankaanpäässä tässä ikäryhmässä 9,1 %. Osuus on jatkanut pientä laskua edellisistä vuosista (2018 9,6 % ja 2019 9,3 %). Työkyvyttömyyseläkettä saavista vajaat puolet saivat eläkettä mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden perusteella.

Työttömien osuus työvoimasta oli joulukuussa 2020 Kankaanpäässä 13,7 %, kun vastaava luku vuonna 2019 oli 11,6 %. Koko Satakunnassa luku oli 13,2 %. Pitkäaikaistyöttömiä oli joulukuussa 122, kun vastaava luku vuonna 2019 oli 100.

Peruspalvelukeskus Tapalassa tuotettiin monipuolisesti kuntalaisten palvelut. Työ painottui vielä paljolti lääkärivastaanotto toimintaan mutta enenevästi palveluja muutettiin hoitajavetoisemmaksi mm. lääkkeenmääräämishoitajien vastaanotto. Lääkäriresurssien niukkuutta helpotti etälääkäritoiminta. PoSa:n sairaanhoitajat toteuttivat päivystyspotilaiden palveluita moniammatillisesti. Päivystyslääkäripalvelua tuotti Terveystalo. Päivystysvastaanotto toimi Tapalan pääterveysasemalla arkisin klo 8:00- 20:00 ja viikonloppuisin sekä arkipyhinä klo 9:00-18:00. Muuna aikana päivystys tuotettiin Satasairaalassa. Etälääkäritoiminta vakiinnutti paikkansa. Konsultaatiomahdollisuuden vuoksi pystyttiin toimintoja muuttamaan hoitajavetoisemmaksi. Lakisääteiset terveys- ja kutsuntatarkastukset saatiin aikarajojen puitteissa tehtyä. Röntgen-lääkärin lähipalvelut ostettiin Satadiagilta. Sairaanhoitajan vastaanotolla hoidettiin pitkäaikaisesti tai äkillisesti sairastuneita, jotka eivät tarvitse lääkärintutkimusta tai hoitoa. Erikoislääkäritoiminta jatkui entiseen tapaan lähipalveluina kuntayhtymän asukkailla. Geriatrin kanssa tiiviinä työparina toimi PoSa:n geronomi. Koronaepidemian vuoksi maaliskuussa käynnistettiin

flunssapoliklinikka. Kankaanpään hammashoitola siirtyi uusiin tiloihin syksyllä 2020, mikä oli iso ponnistus koko henkilöstöltä sekä suunnittelu, kilpailutus että muuttovaiheessa.

Aikuis- ja seniorineuvolan, Hyvinvointikeskus, tavoitteena oli asiakkaan hoidon tarpeen ja kiireellisyyden arviointi oikea-aikaisesti, omahoidon edistäminen, tietoisuuden ja vastuunoton lisääminen. Lisäksi äkillisesti sairastuneiden ja pitkäaikaissairaiden itsehoitovalmiuksien lisääminen ja voimavarojen vahvistaminen sekä arjessa selviytymisen tukeminen. Tavoitteena oli turvata ikääntyvän väestön elämänhallinta ohjauksen, neuvonnan sekä tarvittavien sosiaali- ja terveyspalveluiden avulla. Kansansairauksia sairastavien mahdollisimman hyvä hoitotasapaino komplikaatioiden ehkäisemiseksi ja niistä aiheutuvien kalliiden hoitojen tarpeen vähentämiseksi oli niin ikään tavoitteena sekä kohdunkaulansyövän ennaltaehkäisy ja varhainen toteaminen ja mielenterveyden tukeminen ja syrjäytymisen ehkäisy.

Hyvinvointikeskuksessa vahvistettiin mm. diabetes-, ja muistityötä. Jalkahoitajan toimenkuvaa muutettiin jalkaterapeutiksi. Kaikessa toiminnassa keskityttiin mahdollisimman hyvän terveyshyödyn tavoittelemiseen. Toiminnan tavoitteena oli vähentää toimintakyvyn heikkenemisen riskiä ja lisätä kotona asumisen vuosia myöhentäen raskaampien hoitomuotojen tarvetta. Diabetes-lääkärit ovat toimineet DM-hoitajan työparina. Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastuksia tehtiin kaikissa jäsenkunnissa ja TYP-toiminta on vakiintunut. Ulkomaalaistaustaisen ja vieraskielisten asiakkaiden osuus on lisääntynyt peruspalvelukeskusten työssä. Hoitotarvejakelu muodosti suuren työkokonaisuuden hyvinvointikeskuksessa. Lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluivat kuntoutusohjaus, fysioterapia, toimintaterapia, apuvälinepalvelut ja aikuisten puheterapia sekä uutena lasten puheterapia. Moniammatillinen kuntoutustyöryhmä kokoontui säännöllisesti. Perusapuvälineiden lainaukset ja palautukset toteutettiin toukokuun 2020 alusta alkaen ainoastaan Peruspalvelukeskus Tapalan apuvälinelainaamosta.

Puheterapiapalvelua on ollut koronan asettamissa rajoissa tarjolla edelleen Tapalan vuodeosastolle ja avovastaanotolla yli 18-vuotiaille asiakkaille. Lasten vastaanotolla on käynyt lapsia, joille on jo ennestään tehty puheterapeuttinen tutkimus ja kuntoutussuunnitelma.

Sairaalan hoitopäivien suuntaus oli oikeasuuntainen eli hoitopäivissä tapahtui merkittävästi laskua. Potilaita hoidettiin monin eri diagnoosein (akuutti sekaosasto). Potilaita otettiin vastaan PoSa:n omasta päivystyksestä ja UOMA-järjestelmän kautta. Kotisairaala toimi vuonna päivittäin. Kotisairaalan asiakkaaksi tultiin Posa:n Sairaalaista, päivystyksestä, Satasairaalaista tai yliopistollisesta sairaalasta. Kotisairaalan käyntimäärät kasvoivat merkittävästi, mikä oli oikea suuntaus, kun sairaalapaikkoja vähennettiin.

PoSa:n mielenterveys- ja päihdepalvelukeskus Tähti siirtyi organisaatiouudistuksen johdosta 1.9.2020 alkaen Terveyspalveluiden alle. Tähti tarjosi matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluita asiakkaille. Yhteistyö eri sektoreiden kanssa lisääntyi verkostojen ja sidosryhmien yhteisten asiakkaiden toimesta. Tähdessä toimivat psykologi ja psykiatriset sairaanhoitajat pitivät vastaanottotoimintaa. Käyntejä (psykiatrinen sairaanhoitaja, sairaanhoitaja, psykologi) oli 3693 kpl ja puheluita 1635 kpl. Vastaanottotyönä tarjottiin myös pariterapiaa. Etäpalveluina oli käytössä vastaanottotoiminta puhelinvastaanottoina.

Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattori aloitti elokuussa 2020. PoSa:n alueella koettiin toimen perustaminen tarpeelliseksi, jotta sen myötä pystytään paremmin auttamaan kaikkia ikäryhmiä koko toiminta-alueella. Ehkäisevällä päihdetyöllä haluttiin vähentää ja ennaltaehkäistä päihdeistä johtuvia haittoja kaiken ikäisillä ihmisillä. Ehkäisevään päihdetyöhön kuuluivat alkoholi, tupakka, nuuska, huumeet ja muut päihtymiseen tarkoitettut aineet. Myös rahapeli riippuvuus kuului tehtäväkenttään. Koordinaattorin tehtäviin kuului koordinoita ehkäisevään päihdetyöhön liittyviä työryhmiä, varhaisen puuttumisen malleja ja päihdehaittoja ehkäisevien tapahtumien suunnittelu ja toteutus.

Päihdeasiakkaiden määrä lisääntyi ja entistä moninaisempia ongelmia hoidettiin. Lääkkeellisen päihdehoidon ja ajo-oikeustyön asiakkaita oli palveluiden piirissä. Korvaushoitoa toteutettiin ja neulanvaihtopiste toimi tarpeen mukaan. Päihdelääkärin palvelut jatkuivat. Lääkärikäyntejä olo 364 kpl. Päihdelääkärin palvelut ostettiin Addiktum Oy:ltä. Perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut hoidettiin oman virkalääkärin toimesta. Tiivistä yhteistyötä tehtiin myös Satasairaalan psykiatrian / MTK:n kanssa. Kuukausittain pidettiin psykiatrin konsultaatiomeetingit.

Toimintakeskuksen osalta ryhmätoimintaa laajennettiin ja kohdennettiin eri sektoreille. Ryhmätoimintatunteja oli 2001. Kuntouttavaa työtoimintaa toteutettiin kolmena päivänä viikossa. Koronaepidemian johdosta ryhmätoimintoja ja keittiön toimintaa ajettiin alas alkuvuodesta ja suljettiin loppuvuodesta. Vuonna 2020 ryhmät toimivat ainoastaan alkuvuodesta ja syksyllä muutaman kuukauden ajan. Kuntouttavaa työtoimintaa ylläpidettiin. Henkilökuntaa sijoitui muihin toimipisteisiin työkiertona.

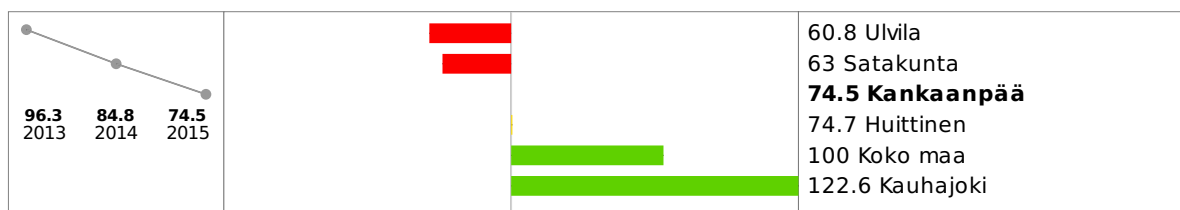
Päihdehuollon laitosjaksot ovat lisääntyneet edellisestä vuodesta, samoin päihdehuollon asumispalvelut.

Aikuissosiaalityössä on suurena osa-alueena pitkäaikaistyöttömyyden hoito. Alueen aktivointiaste on ollut seudullisesti ja koko maankin laajuudessa korkea ja asiakkaiden osalta on toimittu tiiviissä yhteistyössä Kankaanpään kaupungin ja erilaisten yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Aktivointisuunnitelmia tehtiin vuonna 2020 yhteensä 275 (344) ja kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita oli keskimäärin kuukaudessa 226 (275).

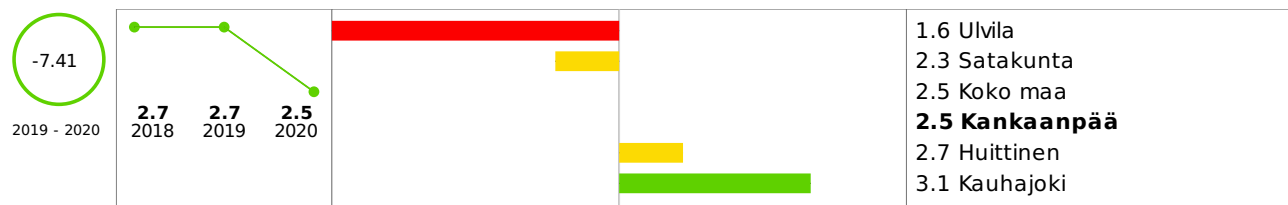
IKÄIHMISET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Dementiaindeksi, ikävakioidu

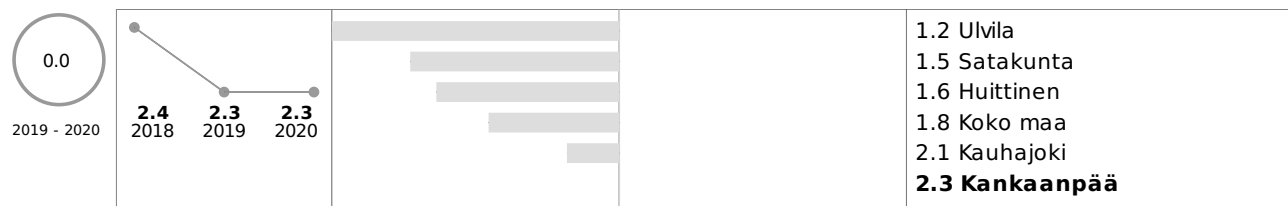

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

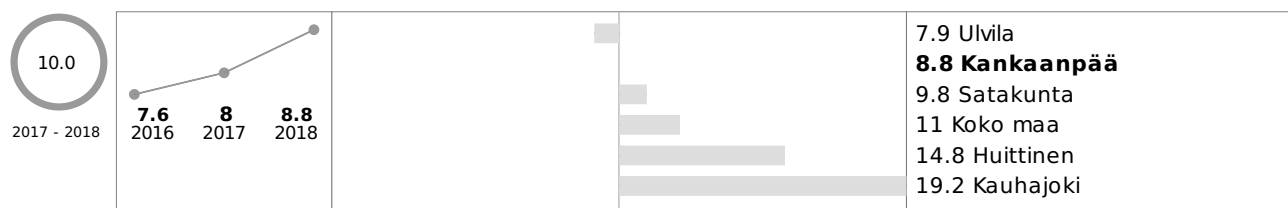
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

IKÄIHMISET - Yhteenveto

Ikääntyvä väestö

- Ikääntyvä väestö yli 75 v tulee kasvamaan Kankaanpäässä seuraavan kymmenen vuoden aikana (vuoteen 2030) noin 950 hengellä, joka tulee huomioida palvelurakenteiden suunnittelussa.

Liikuntatoimen erityisuimakortti oli erittäin suosittu. Kortti otettiin käyttöön kokeilulounteisesti käyttöön 18.11.2019. Päättyneellä toimintakaudella 2020 kortin haltijoita oli yhteensä 80 kpl ja käyntikertoja 786 kpl. Kokeilusta saadun palautteen perusteella toimintaa päätettiin jatketa hyvinvointilautakunnan päätöksellä vuosille 2021-2022.

PoSä

Omaishoidon tukea saavan hoitajakunnan määrä on vuosittain pysynyt melko samana, vuoden 2020 osalta oli määrässä edelleen nousua. Omaishoidon tukea myönnettiin 65 vuotta täyttäneille yhteensä 202 hoitajalle, joista kankaanpääläisten osuus oli 70.

Palveluneuvonta ja -ohjaus on erittäin tärkeässä roolissa asiakkaan tarpeita ja oikeita, tarpeenmukaisia palvelutarvekokonaisuuksia suunniteltaessa. Tietoisuus palveluneuvonnasta on lisääntynyt pandemian aikana.

Terveyspalveluissa tavoitteena oli ikääntyneen asiakkaan hoidon tarpeen ja kiireellisyyden arviointi oikea-aikaisesti. Lisäksi äkillisesti sairastuneiden ja pitkäaikaissairaiden itsehoitovalmiuksien lisääminen ja voimavarojen vahvistaminen sekä arjessa selviytymisen tukeminen. Tavoitteena oli turvata ikääntyvän väestön elämänhallinta ohjauksen, neuvonnan sekä tarvittavien sosiaali- ja terveyspalveluiden avulla. Kansansairauksia sairastavien mahdollisimman hyvä hoitotasapaino komplikaatioiden ehkäisemiseksi ja niistä aiheutuvien kalliiden hoitojen tarpeen vähentämiseksi oli niin ikään tavoitteena.

Hyvinvointikeskus tuottaa seniorineuvolan palvelut. Kaikessa toiminnassa keskityttiin mahdollisimman hyvän terveyshyödyn tavoittelemiseen. Toiminnan tavoitteena oli vähentää toimintakyvyn heikkenemisen riskiä ja lisätä kotona asumisen vuosia myöhentäen raskaampien hoitomuotojen tarvetta.

Hyvinvointikeskuksessa vahvistettiin diabetes-, geronomi- ja muistityötä. Jalkahoitajan toimenkuvaa muutettiin jalkaterapeutiksi. Erityisesti muistihoidotyön ja diabeetikkojen jalkahoidon tarve oli kasvava. Muistikoordinaattori koordinoi muistihoidotyötä koko PoSa:n alueella, konsultoi geriatria muistisairauksien hoidossa ja järjesti muistihoidon koulutusta kaikkien PoSa:n alueiden muistihoidajille. Vuonna 2020 hyvinvointikyselyt lähetettiin vielä 70-, 75- ja 80-vuotiaille. Vastausten perusteella riskiryhmään kuuluvat kutsuttiin hyvinvointitarkastukseen tai heille tarjottiin hyvinvointikotikäyntiä.

Kotiinkuntoutusyksikön toiminta ja käyttö on ollut kasvavaa ja asiakasvaihto on nopeaa. Tapalan sairaalasta on voitu edelleen joustavasti kotiuttaa yksikköön ne asiakkaat, joilla ei ole ollut enää tarvetta sairauden hoidolle ja tavoitteena edelleen kotona asuminen. Yksikön asiakkaiden asiakasprofiili on ollut moninainen ja jatkossa tarvitaan paikkamäärän ja henkilöstörakenteen mukaista profilointia että yksikön toiminta on toiminta-ajatuksen mukaista. Suurin osa yksikön asiakkaista tulee Kankaanpäästä vaikka yksikkö on tarkoitettu kaikille PoSan toiminta-alueen asiakkaille. Yksikön kotiutusfysioterapeutti tekee kuntoutussuunnitelmia asiakkaille, ja kotihoito jatkaa suunnitelman toteutusta ja seurantaa asiakkaan kotona. Pandemian vuoksi lyhytaikaishoitoa jouduttiin osin vuotta tauottamaan.

Kotihoidossa ikäihmisille on pystytty turvaamaan ensisijaiset palvelut lain määräämissä aikarajoissa, mutta nuorempien ikäluokkien tarvitsemia palveluita ei ole ollut edelleenkään mahdollista antaa automaattisesti tarpeen vaatimassa laajuudessa. Kotiin annettavien palveluiden tarve on noussut vuosittain, osa palvelusta on hankittava ostopalveluna, loppuvuodesta 2020 kotihoito aloitti ympärivuorokautisen hoidon. Perhehoito ei ole edelleenkään lisääntynyt. Kuntalaisten palvelutarve siirtyy eliniän pidentyessä myöhempään ikään, palvelutarve sinänsä ei tästä johtuen juurikaan alene. Muistisairauksien osuus on merkittävä, varsinkin koska eliniän odote on pidentynyt.

Palveluohjaus on vakiintunut kaikkien työntekijöiden toimintatavaksi kotihoidossa. Vastuuhoitaja nimetään asiakkaalle jos tarve on olemassa. Palvelutarpeen arviointi pystyttiin kiireellisissä tapauksissa tekemään 0-4 arkipäivän kuluessa, kiireettömissä keskimäärin 6 arkipäivän kuluessa. Kotiin annettava palvelu on asiakkaan henkilökohtaista hoitoa ja hoivaa, ei kodinhoitoa. Pandemia hankaloitti hieman arviointikäyntien toteutusta.

Turvahälytyskäynnit ja muut yöaikana tapahtuvat avustuskäynnit saatiin järjesteltiin uudelleen kotihoidon yöhoidon aloittamisen yhteydessä. Kankaanpään alueella turvahälytyskäynnit ja kotihoidon suunnitellut yöhoitokäynnit toteutettiin loppuvuodesta jo kotihoidon toimesta.

Tehostetussa palveluasumisessa Kankaanpään osalta oli 31.12.2020 säännöllisessä hoidossa 119, lyhytaikaishoitopaikkoja oli 26 koko alueella kaikkien kuntien yhteisessä käytössä. Ympärivuorokautisen hoitopaikan saaminen kesti pääsääntöisesti alle 3 kk, odotusajan keskiarvon ollessa 23 vuorokautta. Henkilöstömitoitus

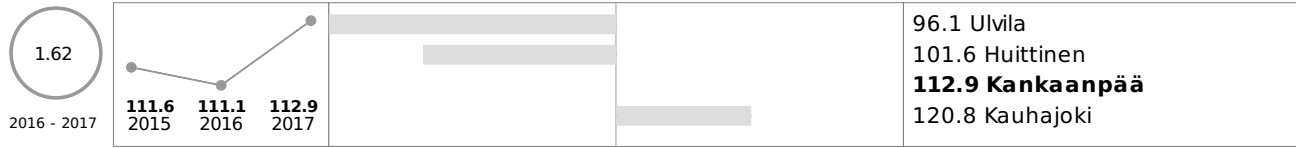
Kankaanpään asumispalveluyksikössä oli 0,55-0,60.

Tehostetun palveluasumisen määrää on osin pystytty vähentämään, mutta ensisijainen tavoite palvelun antamiseen on ollut asiakkaan oikean hoidon tarve ja sen mukainen asumispaikka. Koko Satakunnan alueella on määritelty 6% tavoite ympärivuorokautista hoitoa 75-vuotta täyttäneille vuoteen 2025 mennessä. Kankaanpäässä 75-vuotta täyttäneiden osuus ympärivuorokautisessa hoidossa vuoden 2020 lopussa on 8,6%.

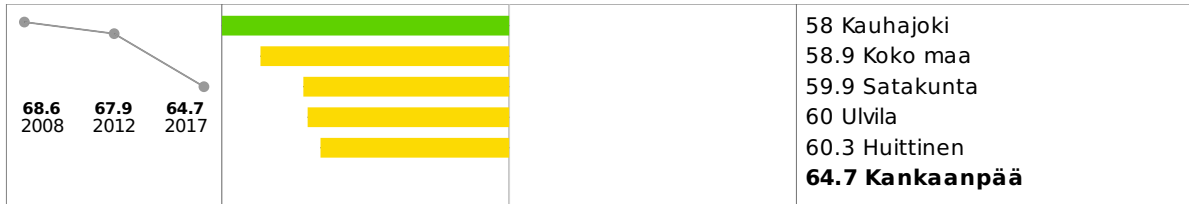
KAIKKI IKÄRYHMÄT

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu (-2017)

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

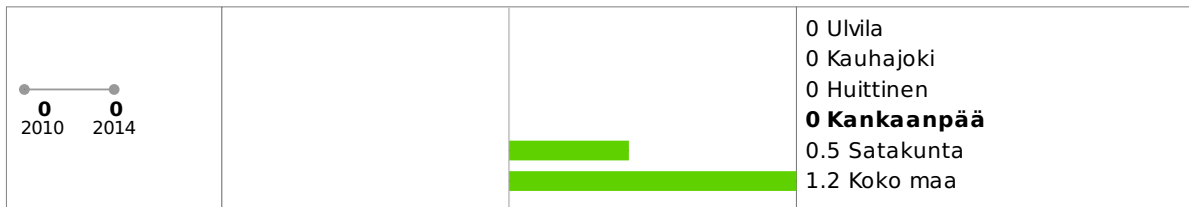

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

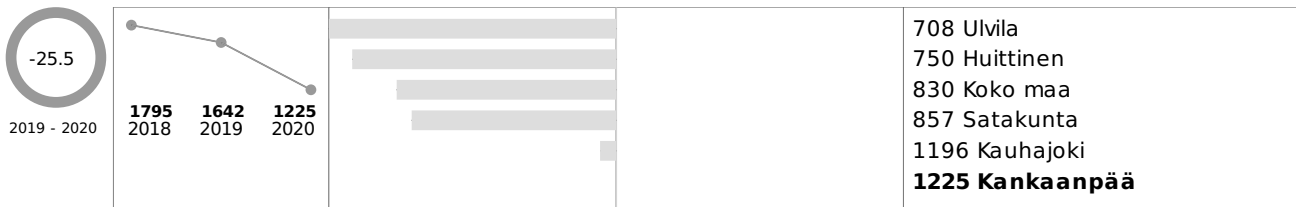

Asunnottomat yksin asuvat / 1 000 asukasta (-2017)

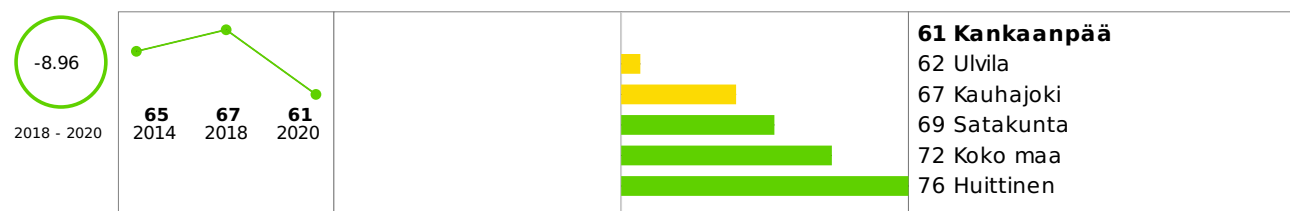
Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

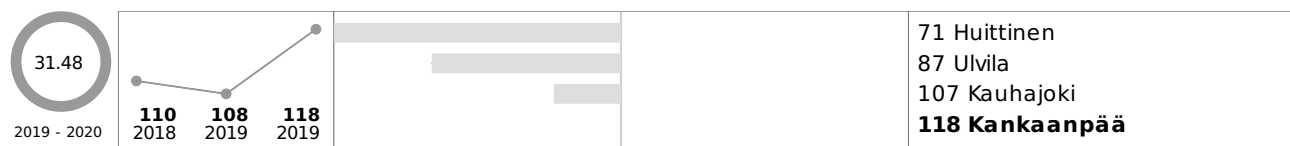

Vapaa-aika

Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä

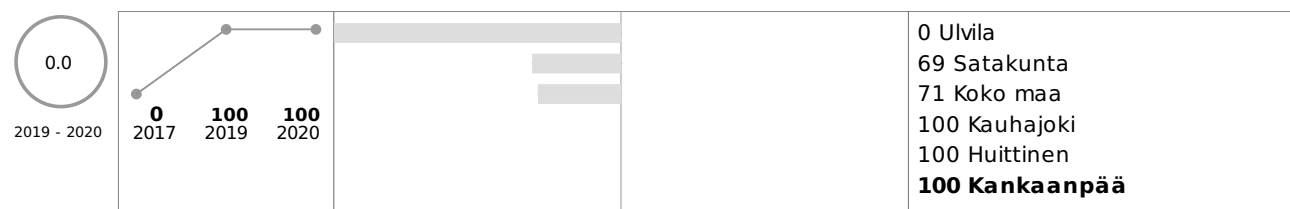

Liikuntapaikkoja kpl

Vapaa-aika

Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

Hyvinvointi

Koronan vaikutukset suomalaisten hyvinvointiin ovat heijastuneet ihmisten arkielämään, taloudellisiin ja sosiaalisiin suhteisiin sekä elintapoihin. Kaikkialla maassa näkyy sosiaalisen kanssakäymisen vähentyminen ja yksinäisyyden kokemuksen lisääntyminen. Koronapandemia on aiheuttanut suuria muutoksia päivittäiseen liikkumiseen, liikunnan harrastamismahdollisuuksiin sekä kilpaurheiluun. Ikääntyneet ovat olleet rajoitustoimien näkökulmasta erityisen haastavassa tilanteessa. Sosiaalisten kontaktien rajoitukset ovat aiheuttaneet yksinäisyyttä ja liikunta- ja harrastetoiminnan keskeytysten ohella laskeneet toimintakykyä.

Terveyden ja hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että liikkumista ja treenaamista jatketaan myös poikkeusoloissa, ja liikuntatoimen asiantuntijat ovat luoneet uusia toimintamalleja, ohjeita ja vinkkejä korona-ajan liikkumiseen. Uusi normaali aikanaan näyttää miten toiminnat jäävät käytäntöön myös tulevaisuudessa.

Vaikka korona on aiheuttanut merkittäviä muutoksia ihmisten arkipäiväiseen elämiseen, on katsottava kuitenkin tulevaisuuteen ja tehtävä työtä hyvinvoinnin edistämiseksi. Kankaanpäässä on viime vuosina panostettu laajasti liikuntapaikkarakentamiseen ja seutukunnalta löytyykin erinomaiset mahdollisuudet monipuoliseen liikunnan harrastamiseen. Liikuntakeskuksen peruskorjaushankkeen viimeinen vaihe käynnistyy kesällä 2021. Hankkeen tavoitteena on turvata kuntalaisille laadukkaat hyvinvointipalvelut tulevaisuuden haasteisiin. Peruskorjaushankkeiden lisäksi seutukunnalle on rakennettu lähiliikuntapaikkoja oma rahoitteisena että erilaisten hankkeiden avustuksella. Vuonna 2020 valmistui uusi betoninen skeittiparkki, joka saatetaan ympäristön osalta loppuun keväällä 2021. Lisäksi

alueelta löytyy puitteet tavoitteellisemman urheilun harrastamiseen (urheilukenttä, pesäpallstadion, harjoituskentät, älylatu jne) sekä myös matalan kynnyksen toimintaan soveltuvia harrastupaikkoja (mm. kuntoilureitit (kesä/talvi), frisbeegolfradat ja ulkokuntosalit).

Ympäriällä oleva luonto on yksi Kankaanpään vahvuuksista ja koronan vaikutuksesta ihmiset ovat alkaneet harrastaa enemmän lähimatkailua ja liikkua enemmän luonnossa. Liikuntareittien kehittäminen on osa liikuntapalveluiden toimintaa ja toimintavuonna kokeiltiin pilottina reaaliaikaista talviliikuntapaikkojen kunnossapitojärjestelmää. Palautteet reaaliaikaisesta latujen seurantalpalveluista oli erinomainen ja sivujen kävijämäärien tarkastelu osoitti palvelun tarpeellisuuden myös jatkossa. Palvelua käytettiin noin 200 - 300x vuorokaudessa, joka osoittaa ihmisten kiinnostuksen kunnossa olevista reiteistä. Samassa palvelussa voitiin tiedottaa myös reaaliaikaiset jääkenttien tilanteet luistelun harrastajille.

HYTE kerroin

Kunnille on suunniteltu otettavan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Kannustin on suunniteltu otettavan käyttöön vuoden 2023 alusta, jolloin kunnille jaetaan ensimmäisen kerran uudistuksen jälkeinen valtionosuus. HYTE kertoimen prosessi-indikaattorit on tiedostettu tämän kertomuksen laadinnassa ja otetaan käyttöön osana seuraavaa hyvinvointisuunnitelman laadintaa.

RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

Terveellinen, turvallinen, viihtyisä ja ympäristöarvot huomioonottava elinympäristö voidaan turvata maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen sekä rakennus-, katu- ja ympäristösuunnittelun avulla. Fyysisellä elinympäristöllä rakenteineen ja sen viihtyisyydellä on keskeinen vaikutus ihmisten hyvinvointiin.

Liikenneturvallisuus ja kevyen liikenteen kulkumahdollisuuksien parantaminen

Kankaanpään liikenneturvallisuussuunnitelma laadittiin vuonna 2017 Destia Oy:n toimesta osana Pohjois-Satakunnan seudun liikenneturvallisuussuunnitelmaa Varsinais-Suomen Ely-keskuksen, kuntien, Liikenneturvan ja Poliisin yhteistyönä. Liikenneturvallisuustyötä ontämän jälkeen jatkettu monialaisen Kankaanpään liikenneturvallisuusryhmän koordinoimana. Lisäksi liikenneturvallisuustyön tulosten seuranta on jatkettu Pohjois-Satakunnan alueellisen liikenneturvallisuusryhmän puitteissa Varsinais-Suomen ely-keskuksen kutsumana. LIITU-ryhmät ovat kokoontuneet vuosittain, vuonna 2020 etäyhteydellä.

Pohjois-Satakunnassa onnettomuuksien kokonaismäärät ovat laskeneet niin maanteillä kuin kaduillakin. Asukaslukuun suhteutettuna Pohjois-Satakunnassa onnettomuuksia on muuhun Suomeen verrattuna runsaasti. Täällä ilmeisesti liikutaan enemmän omilla kulkuneuvoilla kuin Suomessa keskimäärin. Henkilövahinkojen uhrin ovat 91% olleet autoissa. Ikäryhmittäin tarkasteltuna eniten onnettomuuksia vuonna 2019 sattui 18-19 vuotiaille. Kankaanpään onnettomuuspaikkoja tarkastellessa huomataan onnettomuuksien muodostaneen toisen painopistealueen Asemakadulle.

Palveluiden saavutettavuus

Kaupungin palvelut on keskitetty kaupungin keskustaan. Keskustassa palvelutarjonta on monipuolista ja palveluiden saavutettavuutta voidaan pitää sekä kevyen liikenteen että ajoneuvojen osalta hyvänä lyhyiden välimatkojen ansiosta. Liikenneväylät toimivat ilman ruuhkautumista ja paikoitusmahdollisuuksia palveluiden läheisyydessä on riittävästi saatavilla. Haja-asutusalueella palvelutarjonta on vähäistä. Kaupungin väestöstä valtaosa asuu kohtuullisen lähellä palveluita.

Viihtyisä ja virikkeellinen kaupunkiympäristö ja virkistysalueet

Keskustaaajaman alueella on hoidettuja puistoalueita yhteensä noin 27 hehtaaria. Lisäksi Kaupunkiympäristön viihtyisyyttä on pyritty edistämään katuvihheralueiden, kaupunkipuistojen istuksiin ja yleisille alueille sijoitetuilla istutuslaatikoilla kukkaistutuksineen. Ympäristön virikkeellisuutta ja viihtyisyyttä lisäävät myös kaupunkiympäristöön

sijoitetut Taidekehän taideteokset. Kokoelman teoksia on kunnostettu tarpeen mukaan Taidekehäryöryhmän ja Kankaanpään museon ja teknisen keskuksen yhteistyönä. Prosenttitaideperiaatetta on alettu noudattaa kaupungin talonrakennushankkeissa Keskustan koulu (2016), Kirjaston peruskorjaus- ja laajennushanke 2017-2018. Kirjastohankkeessa toteutettiin sisätiloihin seinämaalaukset. Liikuntakeskuksen peruskorjaus- ja laajennushankkeen prosenttitaidehankintana toteutettiin Kirsi Kaulasen teos Pikku Apollo. Teos tullaan sijoittamaan paikoilleen liikuntakeskuksen länsipuolelle liikuntakeskuksen III-vaiheen toteutuksen yhteydessä.

Leikkikentät

Kaupungin teknisen keskuksen ylläpitovastuulla on vuoden 2020 lopussa ollut yhteensä 23 leikkipuistoa ja 14 leikkialuetta päiväkotien ja koulujen yhteydessä.

Kaupunki vastaa omistamiensa leikkivälineiden riittävästä huollosta ja kunnossapidosta sekä laitteiden säännöllisestä tarkastuksesta. Välineiden, varusteiden ja putoamisalustojen kunto sekä muut turvallisuustekijät tarkistetaan alueen käyttömäärä huomioiden. Huonokuntoisten välineiden käyttö estetään ja ne kunnostetaan tai uusitaan. Leikkikentille sijoitetaan vain eurooppalaiset turvallisuusstandardit täyttäviä leikkivälineitä. Perhepäivähoitajien suosima Koonipuiston leikkialueen välineet uusittiin ja 2020 alueelle rakennettiin valaistus. Uusialeikkivälineitä hankittiin vuonna 2020 noin 10 000 eurolla ja välineet asennetaan paikoilleen 2021.

Leikkikentät ja leikkikenttävälineet ovat kuluttajaturvallisuuslainsäädännön soveltamisalaan kuuluvia palveluita ja tavaroita, joiden valvonta kuuluu Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes). Viranomaistarkastuksia ei vuonna 2020 ole ollut vaan tarkastukset on suoritettu omavalvontana.

Ilmanlaatu ja ilmastomuutoksen hillitseminen

Ilmanlaatua ei ole mitattu, mutta ilman laatua voidaan pitää hyvänä, eikä merkittävää saastuneisuutta ole havaittu. Ilman laadun osalta ongelmana on koettu lähinnä katujen pölyäminen, mikä on runsainta keväisin ennen kuin kadut on puhdistettu. Katupölyn esiintymistä on pyritty ehkäisemään mahdollisimman aikaisella katujen puhdistusharjauksella ja asianmukaisilla puhdistusmenetelmillä.

Kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi ja ilmastomuutoksen hillitsemiseksi on laadittu Kankaanpään ilmasto-ohjelma vuosille 2017 - 2025 ja liitytty kuntien energiatehokkuussopimukseen kaudelle 2017-2025. Kaupunki on ollut mukana myös SATAHIMA- kohti hiilineutraalia Satakuntaa - hankkeessa (2016-2018) ja Ilmastoviisas Satakunta -ILSA-hankkeessa (2018-2020) sekä Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia CANEMURE-hankkeessa. Kaupungin rakennusten peruskorjauskohteissa on energialähteinä lisätty uusiutuvan energian käyttöä mm. aurinkosähkö Pohjanlinnan koululla ja Keinojää Oy:n jäähallin hukkalämmön hyödyntäminen Liikuntakeskuksen uimahallin lämmityksessä sekä 2020 Kankaanpään keskusjäteveden puhdistamorakennuksen lämmitys puhdistetun jäteveden lämpöenergialla.

Liikennemelu

Liikennemelua esiintyy pääliikenneväylien valtatie 23 ja kantatie 44 varrella, meluvyöhykkeet on merkitty osayleiskaavakarttaan.

Rakenteellisia meluntorjunta toimenpiteitä ei ole tehty, Laviantielle kantatie 44 liikennemelua on pyritty vähentämään 60 km/h nopeusrajoituksella (välillä Asemakatu/Vuohiniityntien ja Tapalankatu). Kaavamääräyksissä melu on tarvittaessa huomioitu.

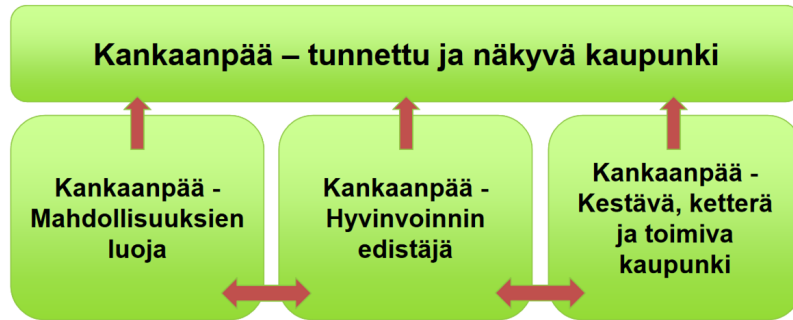
Liikuntatilat ja -alueet

Kaupunki on viime vuosina panostanut voimakkaasti kaupunkilaisten liikuntamahdollisuuksiin. Liikuntakeskuksen peruskorjaus- ja laajennushankkeen vanhan osa (I-vaiheen) 2017-2018 ja uimahallin peruskorjaushanke 2018-2019 (II-vaihe). Urheilukentän peruskorjaus ja uusi huoltorakennus 2017, betoniskeittipuisto 2020-2021. Koiraharrastajille toteutettiin keskusta-alueelle aidattu ja valaistu koirapuisto 2018 sekä kunnostettiin Ruokojärven rantaan vanhalle uimarannalle koirauimaranta 2019. Rantaan siirrettiin Rivieran-rannalta poistettu laituri, jonka kansirakenne kunnostettiin. Rivieran uimarannalle toteutettiin uusi laituri.

2 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Kankaanpään kaupunginvaltuusto on 6.3.2017 pitämässä kokouksessaan hyväksynyt Kankaanpään kaupungin kaupunkistrategian vuoteen 2025. Kaupunkistrategiassa on kuntalain 37 §:n mukaisesti päätetty kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Strategiset, ohjaavat roolivalinnat vuoteen 2025 ovat seuraavat:

Strategiset, ohjaavat roolivalinnat vuoteen 2025

Kaupunkistrategiassa on määritelty kymmenen (10) eri painopistealuetta sekä niiden tavoitteet sekä toimeenpanon/ohjelman.

Painopistealueet ovat seuraavat:

1. Innovaatio- ja kehitystoiminta
2. Tulevaisuuden koulutusosaaminen
3. Matkailupotentiaali ja kuntamarkkinointi
4. Taide, liikunta ja aktiviteetit
5. Myönteinen yhteisöllisyys
6. Asukkaiden hyvinvointi
7. Kestävä kehitys
8. Tasapainoinen talous
9. Ketterä, yhteisökykyinen hallintamalli
10. Toimivat, terveet työyhteisöt

Kaupunkistrategian eri painopistealueet vaikuttavat kukin omalta osaltaan kuntalaisten hyvinvointiin. Nimenomaisesti kuitenkin kohta 6. asukkaiden hyvinvointi on sellainen, jossa asetetaan tavoitteet, joiden toimeenpanona laaditaan hyvinvointiohjelma. Tarkemmat tavoitteet asukkaiden hyvinvointiin on määritelty seuraavasti:

- Vaikuttamme siihen, että kuntalaisten vastuunotto omista elintavoista lisääntyy
- Ennaltaehkäisemme hyvinvointieroja ja syrjäytymistä
- Lisäämme yhteisöllisyys ja osallisuus -toimintaa, varmistamme hyvinvointi- ja turvallisuusosaamisen (lähipalvelut)
- Asuinalueiden aktivointi taloudellisen ja materiaalsen tuen muodossa sekä asukkaiden kuuleminen
- Kevyen liikenteen kehittäminen ja infran kunnossapito
- Virikkeellisen ympäristön ylläpitäminen

3 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Kaupunkistrategian eri painopistealueiden tarkastelun lisäksi tässä hyvinvointikertomuksessa on hyödynnetty myös **TEAvisarin** tuloksia, jotka näyttävät kunnan terveydenedistämistyön suunnan. Tiedot kuvaavat terveydenedistämisaktiivisuutta eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

TERVEYDEN EDISTÄMISEN TULOKSET VUODELTA 2020

Tulosten analyysi:

Kuntajohdon terveydenedistämisaktiivisuutta ei arvioitu vuonna 2020. Kankaanpään kokonaistulos vuodelta 2019 oli (67) ja koko maan (78). Parhaat tulokset tulivat seuranta ja tarveanalyysistä (100), osallisuudesta (81) ja sitoutumisesta (69). Kehitettävää on johtamisessa (60) sekä voimavaroissa (25).

Lukiokoulutuksen terveyden edistämisen aktiivisuutta ei ole arvioitu vuosina 2019 ja 2020. Vuoden 2018 tulokset osoittavat, että lukiokoulutuksen tulos (74) on maan tuloksen (69) yläpuolella. Parhaat tulokset tulivat johtamisesta (87), sitoutumisesta (83), yhteistä käytännöistä (77) sekä seuranta ja tarveanalyysistä (77). Kehitettävää on osallisuudessa (65) ja voimavaroissa (56).

Ammatillisessa koulutuksessa ei ollut saatavilla vuoden 2020 tuloksia Kankaanpään osalta.

Liikunnan terveyden edistämisen osalta Kankaanpään tulos (61) on maan keskiarvon (72) alapuolella. Parhaat tulokset tulivat osallisuudesta (100), voimavarosita (83) ja johtamisesta (67). Kehitettävää on muissa ydintoiminnossa (60), seuranta- ja tarveanalyysissä (33) sekä sitoutumisessa (25).

Toiminnan kehittämien:

- Muiden ydintoimintojen kehittämiseksi tulee käynnistää liikuntaneuvonnan palveluketju yt. PoSa:n kanssa.
- Seuranta ja tarveanalyysin kehittämiseksi tulee luoda menetelmät, joilla voidaan seurata ja tilastoida kuntalaisten liikunta-aktiivisuutta. Tulokset on edelleen käsiteltävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmässä/vast.
- Sitoutumisen osalta tulee kiinnittää huomio valtakunnallisten ohjelmien käsittelyyn luottamushenkilöhallinnossa/johtoryhmissä sekä niiden liittäminen osaksi kunnan edistämiin strategioihin. Kokonaisuuteen kuuluvat Liikkuva perhe-, Liikkuva varhaiskasvatus-, Liikkuva koulu-, Liikkuva opiskelu-, Liikkuva aikuinen- ja Ikiliikkuja-ohjelmat. Ohjelmia rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö.

Perusterveydenhuollon terveyden edistämisen osalta ei ollut saatavilla vuoden 2020 tuloksia. Edelliset tulokset ovat vuodelta 2018, jossa kokonaistulos (47) on selvästi koko maan (67) tulosta alhaisempi.

Kulttuurin terveyden edistämisen osalta ei ollut saatavilla vuoden 2020 tuloksia. Terveydenedistämisaktiivisuuden kysely tehtiin ensimmäisen kerran vuonna 2019, jossa kokonaistuloksessa (30) on selkeästi maan kokonaistuloksen (59) alapuolella.

Painopistealueiden arviointi:

3.1 Innovaatio- ja kehitystoiminta

- Tavoitteiden toimeenpanoa varten laadimme **elinvoimaohjelman**
- Toteutamme kampanjoita, tietoiskuja ja viestintää (osana kuntamarkkinointia ja elinvoimaohjelmaa)

3.2 Tulevaisuuden koulutusosaaminen

- Tavoitteiden toimeenpanoa varten laadimme **elinvoimaohjelman**
- Toteutamme kampanjoita, tietoiskuja ja viestintää (osana kuntamarkkinointia ja elinvoimaohjelmaa)

3.3 Matkailupotentiaali ja kuntamarkkinointi

- Tavoitteiden toimeenpanoa varten laadimme **vetovoimaohjelman**
- Kampanjat, tietoiskut ja viestintä (osana kuntamarkkinointia ja vetovoimaohjelmaa)

3.4 Taide, liikunta ja aktiviteetit (Kulttuuri, liikunta ja nuorisot)

Vuosi 2020 oli poikkeuksellinen johtuen Korona epidemian tuomista rajoituksista eri hallinnonaloille. Hallinnonalat järjestivät toimintaa olemassa olevien rajoitusten puitteissa sekä kehittivät uusia toimintatapoja ihmisten terveyden- ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi myös poikkeusoloissa.

KULTTUURI (Kulttuuri- ja nuorisopalvelut)

Vuosi 2020 oli erityisen poikkeuksellinen koronatilanteen vuoksi, joka vaikutti kokonaisuudessaan kaikkeen toimintaan. Tämän vuoksi tuli mietittäväksi erilaisia ja uusia toimintatapoja toiminnan järjestämiseksi. Lisäksi eri verkostoryhmien palaverit toteutettiin pääsääntöisesti etänä.

Nuorisotila on auki tiistaista torstaihin klo 14.00 – 20.00, jossa järjestetään erilaista vapaa-ajantoimintaa sekä teemapäiviä. Tiloja käyttävät myös aamupäivisin eläkeläisryhmät, viikonloppuisin yhdistykset ja lisäksi nuorisovaltuusto pitää kokouksiaan tilassa. Keväällä korona tilanteen vuoksi nuorisotilatoiminta muutettiin virtuaaliseksi eli perustettiin Discord palvelualusta. Siinä oli nuorten mahdollisuus keskustella, pelata ja muuten tavata virtuaalisesti toisiaan ja työntekijöitä. Nuorisotilan virtuaalinen toteutus jouduttiin toteuttamaan myös loppuvuodesta koronatilanteen vuoksi. Joka vuotinen luovan toiminnan leiri 7 – 10 vuotiaille lapsille jouduttiin peruuttamaan koronan takia. 5 - 6-luokkalaiset oppilaat tekivät tutustumiskäynnit nuorisotilaan helmikuussa. Maaliskuussa järjestettiin Kangasmetsän koulun vanhempainyhdistyksen kanssa alakoululikäisten disko nuorisotilassa. Lisäksi järjestettiin teemapäiviä alkuvuodesta ja syksyllä nuorisotilassa. Syksyllä työntekijät aloittivat kokeiluna Höntsä-liikuntaryhmän pitämisen liikuntakeskuksessa 13 – 29-vuotiaille.

Nuorisotilassa ja tapahtumissa oli kävijöitä vuoden 2020 aikana 4220 osallistujaa.

Suunnitelma nuorisotilan/monitoimitalon siirtämisestä keskustaan keskeytettiin.

Lakisääteinen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto kokoontui säännöllisesti vuoden aikana ja ryhmään kuuluu edustajat nuorisotoimen lisäksi TE-toimistosta, Valtti-työpajalta, Seurakunnasta, Pohjanlinnan koulusta, Sataedusta ja Posasta.

Kevät- ja syyskaudella kokoontui Satakunnan nuorisotoimien sekä etsivän nuorisotyön esimiehet.

Toimittiin Harrastemessujen, Ramppikuumeen, Taidekevään, Hörhiäisviikon ja ITE-taiteen suunnitteluryhmissä sekä muissa toimintaamme kuuluvissa nuorisot- ja kulttuuritoiminnan kehittämis- ja yhteistyötapaamisissa. Vuonna 2020 jouduimme järjestämään kaikki edellä olevat tapahtumat/tilaisuudet virtuaalisesti. Alkuvuodesta ehdittiin pitämään ennen Koronatilannetta vain 3 konserttia Kankaanpääsalissa.

Nuorisotoimen edustus/edustajat ovat mukana säännöllisesti kokoontuvissa yhteistyöverkostoissa : Oppilashuollon ohjaustyöryhmä, Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman työryhmä ja Ehkäisevän päihdetyön työryhmät. Lisäksi nuorisotyöntekijä toimii ehkäisevän päihdetyön yhteyshenkilönä Kankaanpäässä ja osallistui Selvinpään Satakunnassa - hankkeeseen.

Etsivässä nuorisotyössä on kaksi yksilöohjaajaa, jotka toimivat Kankaanpään lisäksi viidessä lähikunnassa. Etsivään nuorisotyöhön haettiin OKM:n vuosittaista avustusta ja sitä saatiin 60.000 euroa. Yhteensä avustusta on saatu etsivään nuorisotyöhön tähän mennessä 661.000 euroa. Koulujen, TE-toimiston, Työpajan, aikuissosiaalityön, lastensuojelun ja muiden eri verkostojen kanssa etsivä nuorisotyö teki yhteistyötä tiiviisti. Puolustusvoimien kutsuntoihin osallistuttiin, jonka mahdollistaa Time out-koulutus. Henkilökohtaisten asiakastapaamisten kautta 15 – 29-vuotiaita asiakkaita oli vuoden aikana 77. Koronatilanteen vuoksi etsivää nuorisotyötä tehtiin myös sosiaalisen median kautta. Myös etsivä nuorisotyö perusti Discord ym. muita alustoja.

Vuoden aikana osallistuttiin erilaisiin kulttuuri- ja nuorisopuolten koulutus/seminaaritilaisuuksiin.

Kankaanpään kirjastopalvelut

Kuntalaisten käytössä on laadukkaat kirjastopalvelut, jotka omalta osaltaan luovat hyvinvointia. Kirjasto toiminnallaan edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen, aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Kirjaston asema kaikenikäisten kuntalaisten peruspalveluna perustuu kirjastotoiminnan monipuolisuuteen, maksuttomuuteen ja tilojen vapaaseen käyttöön. Toiminnallaan kirjasto auttaa ennaltaehkäisemään hyvinvointieroja ja syrjäytymistä ja ylläpitämään virikkeellistä elinympäristöä.

Kankaanpään kirjasto tuottaa kirjastopalveluja sekä yksin että yhdessä muiden Satakirjastojen kanssa. Yhteistyö näkyy mm. yhteisenä kirjastojärjestelmänä (yhteinen asiakas- ja lainausjärjestelmä), logistiikkana (kirjastoaineiston kuljetukset) ja yhteisinä toimintalinjauksina.

Koronatilanteen takia Kankaanpään kirjasto oli v. 2020 kokonaan suljettuna lähes 2 kuukautta ja rajoitettua palvelua oli 1,5 kuukautta. Kokonaislainaus v. 2020 oli yhteensä 126 255, pienennystä edelliseen vuoteen verrattuna 21 %. Kuitenkin verrattaessa lainojen määrää/aukiolotunti, lainojen määrä kasvoi edellisen vuoden 66 -> 74 lainaa/aukiolotunti. Myös kirjastokäyntien määrä pieneni edelliseen vuoteen verrattuna neljänneksellä, yhteensä oli 48 864 käyntiä. Lainausoikeuttaan käyttäneiden asiakkaiden määrä pieneni 13 %, heitä oli 2 877.

Vuoden 2020 aikana Kankaanpään kirjastossa panostettiin paljon kirjaston digitukiosaamiseen, mm. liitettiin Satakunnan digituen toimijoiden verkostoon. Digitalisoituvassa yhteiskunnassa tuen tarjoaminen sähköisten palveluiden ja laitteiden käyttämiseen on vaikuttava keino lisätä kuntalaisten osallisuutta ja yhdenvertaisuutta.

Kirjaston tapahtumatuotanto pysähtyi koronarajoituksiin. Vuoden aikana tapahtumia järjestettiin 32 yksin tai yhdessä muiden kanssa, uutena myös etätapahtumia. Käyttäjäkoulutuksia ja tiedonhaunopastuksia järjestettiin 10.

Vuoden 2020 aikana kirjastojen merkitys ja kirjastopalveluiden vaikuttavuus huomattiin laajemmin ja uudella tavalla. Vaikka julkisia tiloja jouduttiin sulkemaan jälleen loppuvuodesta valtakunnallisten tai alueellisten koronaohjeistusten mukaisesti, kirjastojen lainaustoiminta pyrittiin mahdollistamaan.

Kankaanpään kaupunginmuseo

Kankaanpään kaupunginmuseo vaalii, tallentaa, tutkii ja esittelee yhteistä kankaanpääläistä ja siihen oleellisesti liittyvää kulttuuri- ja taideperintöä. Museon toimintaa ohjaa museon kokoelmapoliittinen ohjelma ja museo noudattaa toiminnassaan museolaissa säädettyjä periaatteita. Kankaanpään kaupunginmuseo on museoammatillisesti hoidettu museo, joka kuuluu museoiden valtionosuuden piiriin.

Kokoelmat

Museo vastaa kulttuurihistoriallisesta esinekokoelmasta (n. 35 000 kpl), valokuvakokoelmasta (n. 50 000), Sinikka ja Kauko Räikkeen taidekokoelmasta (620 kpl) sekä kaupungin taidekokoelmasta (782 kpl) mukaan lukien julkisen taiteen kokoelma Taidekehä (119 kpl).

Museon museokokoelmia säilytetään ja näyttelytoimintaa järjestetään pääsääntöisesti museon toimitiloissa Museokatu 10:ssä Kankaanpään Niinisalossa.

Henkilöstö

Museossa työskenteli vuonna 2020 kaksi vakinaista viran- ja toimenhaltijaa. Lisäksi aukiolon tehtävissä työskenteli kaksi tuntityöntekijää, kiinteistön huollosta vastasi teknisen toimialan henkilö 20% työpanoksella kokonaistyöajastaan. Kaikkiaan palkatun henkilöstön työvuosia kertyi 2,6/hvt. Museon henkilöstö ylläpitää

ammattillista osaamistaan vuoden aikana aktiivisesti, vuonna 2020 koulutukset olivat webinaareja ja muita etäkoulutuksia. Koulutuspäiviä kertyi vakinaisille henkilöille 8/htv.

Toiminta

Museokokoelmia esitellään pysyissä historia- ja taidenäyttelyissä sekä vuosittain koostetuissa eri sisältöjä käsittelevissä näyttelyissä. Vuonna 2020 vaihtuvan näyttelyn teemana oli arkkitehtuuri; VIIVA – suunniteltu, modernin arkkitehtuurin Kankaanpää. Kankaanpään taide- ja kulttuuriperinnön tietopankkina museo antaa aiheeseensa liittyviä asiantuntijapalveluita.

Vuonna 2020 koronaviruspandemia vaikutti museon näyttelytoimintaan ja kävijämääriin merkittävästi. Aukiolopäivät vähenivät 164:stä 138 päivään. Pandemiasta johtuvien suositusten ja rajoitusten vuoksi kävijämäärät romahtivat 64% edellisestä vuodesta ollen vuonna 2020 yhteensä 903. Museonäyttelyt olivat avoinna pandemiarajoitusten puitteissa yleisölle talvisaikaan viikonvaihteisin ja kesäaikaan kaikkina päivinä.

Museon suunnittelemaat yleisötilaisuudet piti jättää pandemian vuoksi toteuttamatta. Näyttelyopastusten kysyntä loppui lähes kokonaan. Vuonna 2020 etätyöskentely ja etänä toteutetut sisällöt kehittyivät ja museo tuotti kaupungin Hörhiäisviikon virtuaalitapahtumaan esittelyn VIIVA-näyttelystä YouTube -kanavalle, esittelyä ladattiin 550 kertaa. Museo tiedottaa toiminnastaan aktiivisesti mediatiedottein, tapahtumistaan Kankaanpää.fi/museo - nettisivuilla ja sosiaalisen median FB-sivuilla.

Yhteistyö

Yhteistyötä tehtiin laajasti kaupungin eri toimialojen, yritysten, yhteisöjen ja järjestöjen kanssa, joista tärkeimmät SAMK/ Kuvataide, Kankaanpään Taideyhdistys, Taiteen edistämiskeskus Taike, Niinisalon kyläyhdistys, Petäjä-opisto, Kankaanpää Seura ry., Kuvaseura Pikseli ry., Satakuntaliitto ja Satakunnan ammatilliset museot.

Hankkeet

Satakunnan museoiden yhteinen kokoelmapoliittinen ohjelma -hanke.

Julkisen taiteen hankkeet vuonna 2020: Liikuntakeskuksen prosenttitaidehankkeena toteutettava taideteos; Kirsi Kaulasen veistos Pikku Apollo. Tapalan peruspalvelukeskuksen peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeessa prosenttitaidehankintana toteutetut Ulla Karsikkaan taideteokset sekä kutsukilpailun tuloksena toteutettava Henri Ijäksen ympäristötaideteos.

Muisteluita Linnunlaulun liepeiltä Niinisalon kahdeksan taloa, yhdeksän kahvilaa -julkaisun toimitustyö.

Kaupungin strategiassa 2017–2025 on hyvinvoinnin painopistealueella: taide, liikunta ja aktiviteetit tavoitteena toteuttaa museo- ja kulttuurikampus. Museo on hakenut ratkaisua pitkään vireillä olleeseen tavoitteeseen museon sijoittumisesta kaupunkikeskustaan. Vuonna 2020 ei ratkaisua tähän löytynyt.

LIIKUNTA (Liikuntatoimi)

Liikunta on kunnan peruspalvelu. Kunnat luovat edellytyksiä asukkaidensa liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmille, tukemalla liikunta- ja urheiluseurojen ja muiden kansalaisjärjestöjen toimintaa sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Vuosi 2020 oli erittäin haastava johtuen keväällä alkaneesta Korona epidemiasta. Aukiolopäiviä kertyi vuoden aikana normaalin 325 päivän sijasta 212. Myös muina aikoina jouduttiin rajoittamaan asiakasmääriä eri tiloissa (uimahalli, palloiluhalli, kuntosalit jne.) Pandemiastaan liittyen liikuntatoimi kehitti uusia palvelutapoja asiakkaille mm. virtuaalisuuden kautta, joilla pyrittiin aktivoimaan ihmisiä ajasta ja paikasta riippumatta. Palaute uusista palveluiden muodoista oli erittäin positiivista ja osa palveluista tullaan ottamaan käyttöön myös ns. ”uuden normaalin” aikana.

Liikuntatoimen tilat ja alueet on pidetty avoinna ja toimintakuntoisina rajoitukset huomioiden seitsemänä päivänä viikossa. Toiminnasta on pyritty tekemään monipuolinen järjestämällä erilaisia erityis-, kunto- ja terveyspalveluja sekä tapahtumia. Kaikkia liikuntatiloja käyttävät ohjausryhmien lisäksi koulut, seurat, eri yhteisöt sekä lähikuntien koulut.

Eryteisesti ulkoliikunta-alueiden (Kuntoradat, ulkojäät ja hiihtoladut, urheilukenttä, pesäpallostadion, harjoituskentät, ulkokuntosali) käyttö on lisääntynyt pandemian aikana ja olleet kaupunkilaisten ahkerassa käytössä.

Toimintavuoden aikana palkattiin yksi liikunnanohjaaja/uinninvalvoja irtisanoutuneen tilalle. Henkilö aloitti tehtävässään 30.11.2020. Liikunnanohjauksessa/uinninvalvonnassa henkilöresurssi on 4,5, jolla kyetään täyttämään nykyiset tehtävät.

Liikuntatoimessa työskenteli v. 2020 yksitoista vakinaista viran- ja toimenhaltijaa. Kenttämiehet siirtyivät 1.1.2020 alkaen tekniseltä puolelta takaisin liikuntatoimen organisaatioon. Lisäksi vuoden aikana oli useita määräaikaista työntekijöitä. Kaikkiaan palkatun henkilöstön työvuosia kertyi 9,9. Pitkäaikainen liikuntakeskuksen esimies Keijo Vallila jäi eläkkeelle 1.9 alkaen. Keväällä osa liikuntatoimen henkilöstöstä oli sijoitettuna tekniselle puolelle (liikunnanohjaajat) tai lomautettuna (info henkilöstö) johtuen Koronan aiheuttamista rajoituksista liikuntatilojen ja palveluiden suhteen.

Kuntaliitokseen liittyen Honkajoella työskennellyt nuoriso- ja vapaa-ajanohjaaja tukee liikuntatoimen organisaatiota 30% työpanoksella ja toimii Honkajoella liikuntatoimen yhteyshenkilönä.

Korona pandemian vuoksi uimahallin asiakasmäärä putosi selkeästi vrt. normaaliin toimintavuoteen. Vuonna 2020 uimahallissa kertyi 40 126 käyntikertaa vrt. normaali asiakasmäärä 60 - 65000 käyntikertaa/vuosi.

Toimintavuoden aikana liikuntakeskuksessa järjestettiin rajoitukset huomioiden useita liikuntatapahtumia ja kilpailuja.

- Vesisankarit 11.1 (267 osallistujaa)
- Vesi Disco 14.2 (145 osallistujaa)
- Hiihtolomatapahtuma/Pori (44 osallistujaa)
- Haastepyöräily 1.5 - 1.9.2020 (mobiilikirjaukset 83 585, paperikirjaukset 234 -> yht. 83 819 kpl)
- Kesäuimakoulut (303 osallistujaa)
- Erytysliikunta/kuntoutuskeskus kevät + syksy (16 osallistujaa)
- Harrastemessut pidettiin virtuaalisena (14 seuraa osallistui tapahtumatuotantoon)
- Syyslomaviikon tapahtumat -> omatoiminen liikunta eri teemoilla koronatilanteen vuoksi
- Seurojen järjestämät kilpailut
- Liikuntatoimen joulukalenteri sosiaalisessa mediassa. Facebookissa 776 ja instagramissa 472 reagointia.

Lisäksi liikuntatoimen järjestämiin erilaisiin liikuntaryhmiin kirjattiin toimintavuoden aikana 5 499 käyntikertaa vrt. vuosi 2109/12500 käyntikertaa. Myös liikuntaryhmien osallistumisessa kuten muissakin tapahtumissa näkyi selkeästi koronan aiheuttamat vaikutukset.

Liikuntatoimi järjesti liikuntakeskuksen poikkeustilanteisiin liittyvän täydennyskoulutuksen (TRIMMI) henkilöstölle 26.8.2020. Tilaisuus järjestettiin yhteistoiminnassa Suomen uima- ja Hengenpelastusliiton kouluttajan kanssa (SUH). Henkilöstön oma täydennyskoulutustilaisuus pidettiin joulukuussa 2020 -> aiheena toimintavuosi 2020. Työterveyshuolto Mehiläinen suoritti työpaikkaselvityksen 20.10.2020 -> kohderyhmänä kenttämiehet. Lisäksi henkilöstö osallistui työtehtäviin liittyviin täydennyskoulutustilaisuuksiin.

Joulukuun alussa Kankaanpään Urheilijoiden hiihtojaosto levitti edelliskaudella säilötyn lumen liikuntakeskuksen älyladulle. Vähälumisen alkutalven vuoksi tykkilumilatu mahdollisti hiihtokauden aloituksen Kankaanpäässä vuoden lopussa ja kävijöitä oli kaupunkilaisten lisäksi runsaasti myös lähialueen ympäryskunnista. Kierroskierroksien avulla seurattiin ladun viikoittaista käyttöä: viikoittain kierroksia älyladulla kertyi 15 - 25000/vko. Kävijälaskurin asennuksen jälkeen kolmen ensimmäisen viikon aikana kirjattiin yhteensä 50 000 kierrosta. Lumitilanteen parannuttua myös muille reitistöille ajettiin ladut, jolloin älyladun käyttöaste putosi noin 4500 kierrokseen/vko. On kuitenkin huomioita, että alkutalven haastavat olosuhteet toivat selkeästi esille lumetuksen tarpeellisuuden myös jatkossa -> Hiihdon harrastus on edelleen yksi suosituimmista liikuntamuodoista ikään ja kokoon katsomatta.

Lähikuntien liikuntatoimien ja PoSan kanssa suunnittelu seutukunnallisesta liikuntapalveluketjun kehittäminen/toimeenpano on edelleen kesken johtuen toimintavuoden haasteista eri hallinnon aloilla. Toiminnan ajatuksena on luoda malli ns. matalan kynnyksen liikuntaryhmistä, joihin voidaan ohjata asiakkaita mm. terveyskeskuksen kautta.

Yhteistyötä tehtiin alueen seurojen ja lähikuntien lisäksi mm. Porin Prikaatin, Kuntoutuskeskuksen ja Keinojään kanssa. Seuroille järjestettiin kesäkuussa I seurafoorumi -> positiivinen palaute foorumista antoi hyvät perusteet toiminnan jatkamiselle myös tulevaisuudessa.

Kuntaliitokseen liittyen Honkajoki liitettiin vuoden lopussa liikuntapalveluiden osalta Kankaanpään tilavaraus- ja hallintajärjestelmä ENKORAAN.

Toimintavuoden (syksyllä 2020) aikana liikuntakeskuksen alueelle rakennettiin uusi betoninen skeittipuisto. Skeittipuiston ympäristötyöt tehdään kevään 2021 aikana liikuntakeskuksen 3.peruskorjausvaiheen yhteydessä. Lisäksi käynnistettiin liikuntakeskuksen 3. vaiheen peruskorjaushankeen suunnittelu. Varsinainen remontti alkaa 7.6.2021.

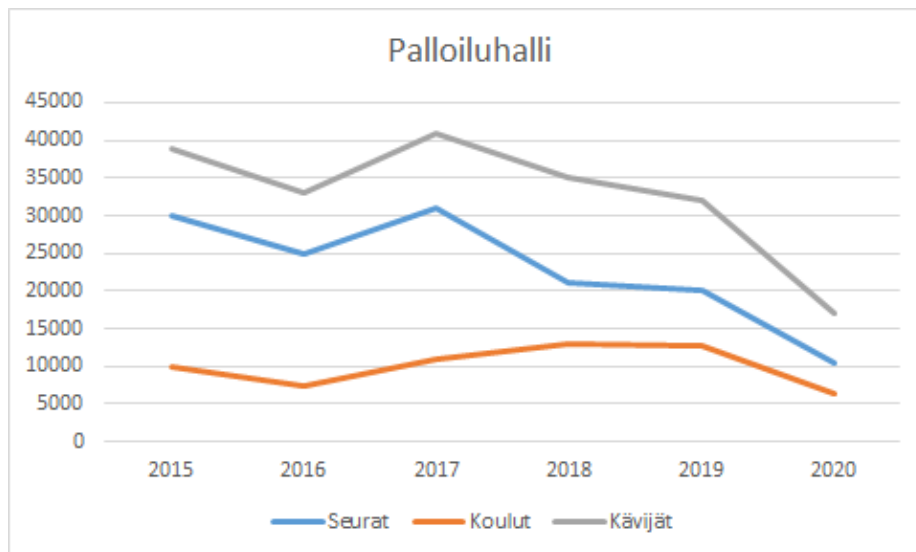
Liikuntatoimen väistötilat on suunniteltu seuraavasti:

- Painonnosto&Nyrkkeily -> Koskenojankatu 6
- Kuntosali -> Rautatienkatu (entiset teknisen keskuksen tilat 2.kerros)
- Paini&Juodo -> Rautatienkatu (kaupungin varastotilat)

Kankaanpäälle myönnetty D- ja E-junioreiden pesäpallon Etenee leiri jouduttiin peruttamaan kesältä 2020 korona epidemian vuoksi. Uusi ajankohta leirille on 11.-13.6.2021.

Tilastoja

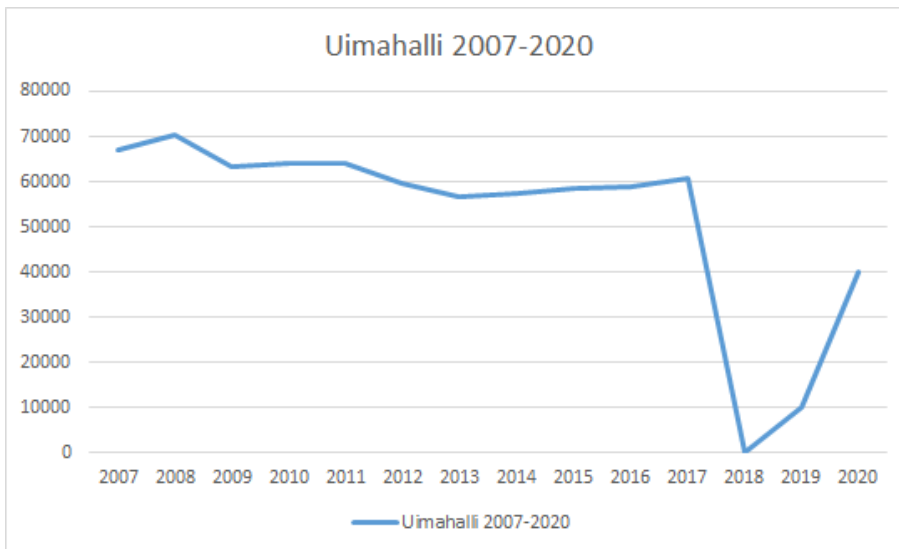
Palloiluhallin kävijät 2015-2019

Kaaviosta on havaittavissa korona epidemian vaikutukset käyttäjien lukumäärän laskuna vuonna 2020.

Uimahallin kävijät 2015 - 2020

Uimahallin kävijämäärä on ollut vuosittain noin 60 000 henkilöä. Uimahallissa suoritettiin peruskorjaus vuonna 2018 - 2019 ja halli avattiin uudelleen yleisölle 18.11.2019. Vuonna 2020 halli oli ajoittain suljettu johtuen korona epidemian tuomista rajoituksista.

Liikuntatoimen järjestämät ryhmät

Korona epidemian vaikutukset näkyivät voimakkaasti myös liikuntatoimen järjestämissä ryhmissä. Käyntikerrat putosivat noin 50% normaalista toimintavuodesta. Toimintaa kuitenkin järjestettiin rajoitukset huomioiden ja käyntikertoja kertyi 5 499. Säännöllinen liikunta edistää terveyttä ja hyvinvointia kaiken ikäisillä, mutta ikäihmisille se on erityisen tärkeää. Iäkkäiden ihmisten väliset erot liikkumisessa ovat suuria. Iäkkäiden liikkujien joukkoon mahtuu aktiivisia liikkujia, arkiliikkujia ja liikkumattomia. Haasteena on saada liikkumattomat henkilöt toiminnan pariin ja tässä suhteessa POSA:n kanssa suunnittelussa oleva yhteistyö liikunnan palveluketjun käynnistämiseksi on erityisen tärkeää.

Liikkuva koulu

Liikkuvakoulu hankkeen [tulokset](#). Tulosten keskiarvo (9 arvointikohdetta) oli seuraavat:

KANKAANPÄÄ

- o lukuvuonna **2017/2018 ka 2,63.**

- lukuvuonna **2018/2019 ka 2,74.**
- lukuvuonna 2019/2020 ei tuloksia
- lukuvuonna 2020/2021 ei tuloksia

L-S AVI

- lukuvuonna **2018/2019 ka 2,49**
- lukuvuonna **2019/2020 ka 2,36**
- lukuvuonna **2020/2021 ka 2,17**

3.5 Myönteinen yhteisöllisyys

- Toimeenpanoavarten laadimme **hyvinvointiohjelman**
- Kampanjat, tietoiskut ja viestintä (osana kuntamarkkinointia ja hyvinvointiohjelmää)

3.6 Asukkaiden hyvinvointi

- Toimeenpanoavarten laadimme **hyvinvointiohjelman**
- Kampanjat, tietoiskut ja viestintä (osana kuntamarkkinointia ja hyvinvointiohjelmää)

Kaupunkisuunnittelutulosalue

Kaupunkisuunnittelutulosalue luo mahdollisuuksia kaupungissa tapahtuvalle rakentamiselle ja valvoo kaupungissa tapahtuvaa rakentamista. Kaupunkisuunnittelutulosalueen tavoitteena on luoda toimiva, viihtyisä, taloudellinen ja vetovoimainen ympäristö asukkaille, yrityksille ja vapaa-ajanasukkaille. Kaupunkisuunnittelutulosalue luo myös edellytyksiä Kankaanpään kehitymiselle seutukunnallisena keskuksena.

3.7 Kestävä kehitys

- Toimeenpanoa varten on laadittu **ilmasto-ohjelma 2017 -2025**
- Kampanjat, tietoiskut ja viestintä (osana kuntamarkkinointia ja ilmasto-ohjelmaa)

Energiatehokkuussopimukset ovat tärkeä osa Suomen energia- ja ilmastostrategiaa ja ensisijainen keino edistää energian tehokasta käyttöä Suomessa. Vastuullinen ja tehokas energiankäyttö vähentää ilmastonmuutosta aiheuttavia hiilidioksidipäästöjä.

Kaupunki on liittynyt kunta-alan energiatehokkuussopimukseen, jossa tavoitteena on vähintään 7,5 prosentin ohjeellinen energiansäästö sopimuskaudella vuosina 2017–2025 ja energiansäästön kokonaissäästötavoite vuoteen 2025 mennessä on 3000 MWh.

Kaupunki on osallistunut SATAHIMA- kohti hiilineutraalia Satakuntaa - hankkeeseen (2016-2018) ja Ilmastoviisas Satakunta -ILSA-hankkeeseen (2018-2020). Kankaanpää kuuluu myös Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia CANEMURE-hankkeen alueelliseen yhteistyöryhmään (2019-2024). CANEMURE-hankeen alueellisena koordinoijana Satakunnassa on Satakunnan ammattikorkeakoulu SAMK.

Talohankkeiden suunnittelussa huomioidaan energiatehokkuus, uusiutuvan energian ja hukkalämmön hyödyntämismahdollisuudet sekä vaihtoehtoisten teknisten ratkaisujen valinnassa elinkaarikustannukset. Kaupungin katu- ja puistovalaistus on toteutettu led-valaisimin vuodesta 2014 alkaen ja elohopea ja suurpainenatriumvalaisinten vaihtoja on tehty määrärahojen puitteissa 2019 laaditun saneerausohjelman mukaisesti.

Kaupunkisuunnittelutulosalue

Kestävä kaupunkisuunnittelu parantaa suunnitelmien yleistä hyväksyttävyyttä sekä viranomaisten ja muiden osallisten sitoutumista ja näin ollen nopeuttaa suunnittelun ja kaavoituksen etenemistä. Lisäksi sen avulla tuotetaan innovatiivisia ja kestäviä ratkaisuja hyödyntäen laajaa ja monipuolista osaamistamme sekä vuorovaikutusta tilaajan ja

osallisten kanssa. Yhdyskuntien kokonaisvaltainen ja pitkäjänteinen kehittäminen on kestävän rakentamisen ja hyvinvoivan yhteiskunnan perusta. Kestävä kaupunkisuunnittelu ottaa huomioon sosiaaliset, taloudelliset sekä ympäristölliset näkökulmat.

3.8 Tasapainoinen talous

- Toimeenpanoa varten laadimme **kestävä talous ohjelman**
- Kampanjat, tietoiskut ja viestintä (osana kuntamarkkinointia ja Kestävä talous -ohjelmaa)

3.9 Ketterä, yhteisökykyinen hallintamalli

- Omistaja- ja konserniohjauksen käytäntöjen arviointi ja uudistaminen
- Elinkeinotoimen kokonaisarviointi ja uudistaminen
- Luottamustoimielinrakenteen arviointi ja uudistaminen
- Johtamisjärjestelmän roolijaon uudistaminen ja osaamisen varmistaminen
- Osallisuus- ja vaikuttamisohjelman laadinta

3.10 Toimivat, terveet työyhteisöt

- Toimeenpanoa varten laadimme **henkilöstöohjelman**
- Toteutamme työhyvinvointijohtamiseen liittyvän projektin yhteistyössä alueen kuntien ja yritysten kanssa

4 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Kaupunkistrategiaan kirjattujen ohjelmien ja suunnitelmien toteutusta jatketaan.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2020

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

ERILLISOHJELMAT JA SUUNNITELMAT

Päihde- ja mielenterveyssuunnitelma 2017 - 2018-> päivityksessä

PAKKA-toimintamalli 2017

Ehkäisevä päihdetyö Kankaanpäässä 2019.docx

[Selvinpään Satakunnassa hanke 2019.docx](#)

Terveysten edistämisen toimintasuunnitelma ja hyvät käytännöt v. 2011

Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma 2014 - 2020

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2020 - 2023 -> Valmistelussa

Opetustoimen laatukäsikirjaTyöllisyyskatsaus_joulukuu_2020.pdf

Esiopetuksen oppilashuoltosuunnitelma

Perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelma

Kankaanpään Yhteislyseon ja Honkajoen lukion opiskeluhoitosuunnitelma

[Kankaanpään liikenneturvallisuussuunnitelma.pdf](#)

Iloa liikkuen - varhaiskasvatuksen liikuntasuunnitelma

Liikkuva koulu suunnitelma 2. asteelle

Harrastamisen Suomen malli

Esteettömyyskartoitus, Kankaanpään keskusta, Taidekehä ja Taidepolku, Satakunnan Ammattikorkeakoulu, 2019

ILSA - Ilmastoviisas Satakunta -hanke 1.5.2018 - 31.12.2020

Maahanmuuttajien kotouttamisohjelma Pohjois-Satakunta 2018

[Kankaanpään ja Honkajoen yhteinen kaavoituskatsaus 2020 ja kaavoitusohjelma 2021-2023](#)

Raportit vuonna 2020

[Työllisyyskatsaus_joulukuu_2020.pdf](#)

[Kuntaraportti Kankaanpää2020.pdf](#)

[TP2020Työpajatoiminta.pdf](#)

6 Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointisuunnitelmaan on valittu painopisteiden mukaisia kaupunkiyhteisiä toimenpiteitä sekä tietoon perustuen vaikuttavia toimenpiteitä kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointisuunnitelman rakentamisessa ja tavoitteiden sekä toimenpiteiden suunnittelussa on huomioitu laajasti yhdenvertaisuutta, ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja osallisuutta.

Sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät maakuntien järjestettäväksi, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy kunnilla. Kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden

edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja maakunnan edellytys. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä. Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt sekä monet muut kunnan tehtävät.

Kunnille on suunniteltu otettavan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Kannustin on suunniteltu otettavan käyttöön vuoden 2023 alusta, jolloin kunnille jaetaan ensimmäisen kerran uudistuksen jälkeinen valtionosuus.

HYTE-kertoimen prosessi- ja tulosindikaattorit otetaan huomioon seuraavassa laadittavassa hyvinvointisuunnitelmassa.

1. Työllisyyden hoito

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Työllisyyden parantaminen	Pitkäaikaistyöttömien aktivoiminen	Kuntouttava työtoiminta, sosiaalinen kuntoutus (POSA)	KELAn toimittamat listat Kaupungin maksama osuus työmarkkinatuesta on noussut 392.293 eurosta 572.230 euroon (sis. Honkajoen kunnan joulukuun maksuosuuden). Koronapandemia vaikutti myös työllisyyteen ja työmarkkinatukien kuntaosuuksien kasvuun. Kuntouttava työtoiminta oli osan aikaa valtioneuvoston määräysten mukaisesti keskeytyksissä. Myös työttömyysturvalakiin tehtiin määräaikaista muutoksia.
	Yhteistyön tehostaminen eri tahojen (POSA, TE-toimisto) kanssa	TYP-toiminta	Työttömyysaste Työttömyysaste (13,7) on noussut 2,1 %-yksikköä (2019:11,6 % ja 2020: 13,7 %)

2. Turvallinen ja terveellinen elinympäristö

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Liikenneturvallisuuden parantaminen	Kaupungin liikenneturvallisuustyö	Pohjois-Satakunnan liikenneturvallisuusryhmä ely-keskuksen koordinoima Kankaanpään liikenneturvallisuusryhmä , koordinaattorina Destia Oy	Kankaanpään liikenneturvallisuussuunnitelma 2017 2020 Pohjois-Satakunnan liikenneturvallisuustyöryhmä on kokoontunut 1 kertaa ja Kankaanpään liikenneturvallisuusryhmä 1 kertaa
	Liikenneturvallisuutta edistävien hankkeiden toteutuminen	Tekninen keskus/Kuntatekniikka	Rakennetut kevyen liikenteen väylät Vuonna 2020 Veteraanikadun yhdistetty jalankulku- ja pyörätie 280 jm
Esteettömyyden edistäminen	Katujen ja yleisten alueiden kunto pyritään pitämään riittävän hyvällä tasolla.	Tekninen keskus / Kuntatekniikka	Väylien kunto tyydyttävällä tasolla 2020. Kunnossapito ja katujen perusparannukset on suhteutettu vuosittaisiin määrärahoihin. Huonokuntoisia päällysteitä esiintyy kaikissa katuluokissa. Vuonna 2020 asfalttipäällysteitä tehtiin 18073 m ² (64 % enemmän kuin vuonna 2019), huonokuntoisia päällysteitä uusittiin 13398 m ² , mikä on merkittävästi aiempia vuosia enemmän.
	Esteettömyys ja turvallinen liikkuminen pyritään huomioimaan katu- ja yleisten alueiden suunnittelussa ja hankkeiden toteutuksessa.	Kaupunkisuunnittelukeskus / kaavoitus ja rakennusvalvonta Tekninen keskus Julkiset ja yksityiset rakennuttajat	Toteutunut kaupungin kohteissa 2020 Tapalan peruspalvelukeskuksen laajennus ja peruskorjaus sekä piha-alueet

	Esteettömyyskartoitus Kankaanpään keskusta, Taidekehä ja Taidepolku 2019	Tekninen keskus Satakunnan ammattikorkeakoulu/ Esteettömyys ja saavutettavuus tutkimusryhmä	Esteettömyyskartoituksen toimenpidesuosituksen mukaiset toimenpiteet rakennetussa kaupunkiympäristössä pääosin toteutumatta. Huomioitu uusissa rakennetun ympäristön investointihankkeissa.
	Luodaan esteettömiä liikkumismahdollisuuksia	Kaavoitus ja liikenneväylien ja yleisten väylien suunnittelu	Toteutunut, huomioidaan toteutettavien hankkeiden rakentamisessa.
Rakennusten terveellisyys ja turvallisuus	Ennakoiva kiinteistönhoito	Tekninen keskus / Tilapalvelut	Haahtela (kiinteistöjen kunnossapidon seuranta) sähköinen huoltokirja
	Saumaton yhteistyö PoSan terveystarkkailun kanssa	Posa Palvelukeskukset Sisäilmatyöryhmä	Toteutunut
	Terveellisyys, turvallisuus ja esteettömyys otetaan huomioon tilojen suunnittelussa, korjausten aikataulutuksessa ja kiinteistöjen ylläpidossa.	Tekninen keskus, kaupungin rakennustoiminta ja kiinteistönhoito	Toteutunut
Ympäristöarvojen huomioiminen	Ilmasto-ohjelman 2017-2025 ja energiatehokkuussopimuksen tavoitteiden mukainen toiminta.	Tekninen keskus ja muut palvelukeskukset, kaupungin ilmastotyöryhmä ja sidosryhmät	Ilmasto-ohjelman 2017 - 2025, vuosiraportointi 2020 valtuustolle keväällä 2021 Ilmastotyöryhmä ei kokoontunut vuonna 2020 Energiatehokkuussopimuksen raportointi 2020 toteutuu keväällä 2021 Ulkovalaistuksen yleiset laatuvaatimukset 2020

	Ennakoivat toimenpiteet pohjavesivarojen suojelemiseksi	Posa, vesihuoltolaitos, kaavoitus, rakennusvalvonta, tekninen keskus, sidosryhmät (mm. Puolustusvoimat, Metsähallitus)	Yhteistyö vesihuollon häiriötilanteisiin ja varautumiseen liittyen (Pelastuslaitos, PoSa, vesihuollon yhteistyökunnat)
	Viranomaisyhteistyön lisääminen kaikessa suunnittelussa.	Posa, palvelukeskukset, Varsinais-Suomen ely-keskus, sidosryhmät	Osallistuminen Lounais-Suomen vesienhoidon pohjavesityöryhmään

3. Vastuunotto elintavoista

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Terveellisten ruokailutottumusten omaksuminen ja ylipainon välttäminen	Ohjaus ja neuvonta, varhainen puuttuminen	Terveystieteiden eri toimijat	Kouluterveyskysely 2019 Kouluterveyskysely 2021
Liikkumisen lisääminen	Liikuntaolosuhteiden kehittäminen ja ylläpito	Liikuntatoimi, tekninen keskus, kaupunkisuunnittelukeskus	Liikuntapaikkojen kävijälaskurit Liikuntakeskuksen peruskorjatun uimahallin vastaanotto marraskuussa 2019. Liikuntakeskuksen betoniskeittipuiston rakentaminen 2020, ympäröivän alueen viimeistelytyöt 2021 keväällä.

	Liikunnan palveluketjun luominen	Posa (koulutetut HYTE valmentajat/elintapaohjaajat), liikuntatoimi. PROSESSIKUVAUS: POSA -puheeksi ottaminen, matalankynnyksen liikuntaneuvonta, LIIKUNTATOIMI -matalankynnyksen liikuintapalvelut, POSA -seuranta	Hankeen edetessä kerättävä tieto - Posan tietokanta (OAB koodit)
	Liikkumisen monipuolinen ja tasapuolinen mahdollistaminen kaikenikäisille.	Liikuntatoimi, tekninen keskus, kaupunkisuunnittelukeskus	Teaviisari Kouluterveyskysely 2019 Kouluterveyskysely 2021
	Liikkuva koulu -hanke, joka kannustaa koululaisia liikkumaan	Koulut, urheiluseurat	Hankeen edetessä kerättävä tieto VIRVELI tietokanta
Haitallisen päihteidenkäytön vähentäminen	Alkoholinkäytön puheeksiotto, riskikäytön arviointi, tiedotus ja valistus	Kukin sektori omalta osaltaan	Kouluterveyskysely 2019. Seuraava kouluterveyskysely toteutetaan 2021. PoSassa alkoholin puheeksiotto vastaanotoilla toteutuu pääsääntöisesti hyvin. Mielenterveys- ja päihdesuunnitelman päivitys aloitettiin syksyllä 2019. Tarkoitus on saada päivitys valmiiksi kevään 2020 aikana.
	PAKKA-hanke: moniammatillinen toiminta, jolla pyritään nuorten alkoholinkäytön rajoittamiseen yhteistyössä anniskelupaikkojen kanssa.	Eri viranomaistahot ja yksityiset tahot yhteistyössä	Pakka-toiminta aloitti toimintansa 2017 yhteistyössä PoSan ja kuntien kanssa. Jatkuu edelleen.

4. Syrjäytymisen ehkäiseminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Lähipalveluiden turvaaminen	Mahdollistetaan kaavoituksen avulla ikäihmisten asuminen lähellä palveluita.	Kaupunkisuunnittelukeskus	
	Lapsiperheiden peruspalveluiden ja lastensuojelun ennalta ehkäisevien palveluiden riittävä resurssointi perhettä lähellä oleviin ja kotiin annettaviin palveluihin. LAPE-työryhmä aloitti toimintansa.	Vauva- ja pikkulapsiperhetyö, oppilas- ja opiskelijapsykologityö, oppilas- ja opiskelijalääkäripalvelu, puheterapia, lapsiperheiden kotipalvelu oppilashuolto	PoSassa lähipalvelujen turvaamista haittaa paheneva pula sosiaalityöntekijöistä.
Matala kynnyks puuttua syrjäytymiseen	Moniammatillisen yhteistyön lisääminen, 3. sektorin mukaan ottaminen	Kaupungin ja POSAn eri toimijat, seurakunta, yhdistykset ja seurak	Yhteistyö on lisääntynyt, mm.Pakka-hanke. Kaupunki on osallistunut mm. Pärjätään yhdessä -hankkeeseen sekä koordinoitunut yhdistysten tapaamisia.
	Matalan kynnyksen palveluiden tarjoaminen	Etsivä nuorisotyö, Valttityöpaja, sosiaalityö, seniorineuvola, oppilashuolto, vammaispalvelut	

5. Yhteisöllisyys ja osallisuus

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Syrjimättömyys ja suvaitsevaisuus	Vähemmistöjen aktivointi		Osallistutaan Länsi-Suomen romanien Saste aven - tervetuloa opintielle hankkeeseen vuonna 2019.

	Tiedottaminen, tietoisuuden lisääminen, muu asenteisiin vaikuttaminen.		Päivitettiin maahanmuuttajien kotouttamisohjelma vuonna 2018
Kuntalaisten osallistaminen palveluiden suunnitteluun	Rakennetun ympäristön suunnittelu ja katusuunnittelu	Tekninen keskus, muut palvelukeskukset ja sidosryhmät (mm. SAMK kuvataide, yhdistykset)	Yleisötilaisuudet suunnittelualueiden osallisille, avoimet yleisötilaisuudet ja työpajat
	Hyvinvointia edistävän elinympäristön mahdollistaminen maankäyttöratkaisuilla sekä suunnitelmia toteutettaessa. Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö osallistavan kaavoituksen, suunnitteluprosessien sekä lupamenettelyjen kautta. Vastuutaho: Kaupunkisuunnittelukeskus	Kaupunkisuunnittelukeskuksen henkilöresurssit	Kaavoitusohjelman toteutuminen, suunnitelmien toteutuminen sekä toteuttamisen ja ylläpidon seuranta.
	Kuulemiset, kyselyt		Kaupunki on järjestänyt avoimia kuulemistilaisuuksia.

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden suunnittelua: 28.06.2021

7 Suunnitelman laatijat

Vuoden 2020 hyvinvointikertomus on laadittu yhteistyössä kaupungin ja Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymän (jälj. POSA) viranhaltijoiden kanssa. Kertomuksen laadintaan ovat osallistuneet hallinto- ja henkilöstöjohtaja Anna Vanhahonko, asumispalvelupäällikkö (POSA) Tapani Santavirta, tekninen johtaja Marja Vaajasaari, rakennustarkastaja Ilkka Vainionpää sekä kulttuuri- ja nuorisokoordinaattori Ullamarja Kontiainen. Työryhmän puheenjohtajana toiminut sivistysjohtaja Heikki Kiviniemi ja sihteerinä hyvinvointi- ja liikuntakoordinaattori Ilari Köykkä.

8 Suunnitelman hyväksyminen

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden suunnittelua: 28.06.2021